

Výroční zpráva

2022

Obsah

Úvodní slovo generální ředitelky.....	3
Organizační struktura.....	5
NGP v roce 2022	
Návštěvnost.....	5
Klíčové projekty	6
Činnost sbírek.....	11
Sbírka grafiky a kresby.....	11
Sbírka umění Asie a Afriky.....	18
Sbírka starého umění.....	22
Sbírka umění 19. století a klasické moderny.....	30
Sbírka moderního a současného umění.....	34
Dokumentace, digitalizace a ochrana sbírkového fondu.....	46
Restaurátorské oddělení.....	47
Chemicko-technologická laboratoř.....	48
Správa depozitářů.....	50
Věda a výzkum.....	50
Publikační a ediční činnost.....	51
Věda a výzkum.....	53
Knihovna.....	54
Archiv.....	56
Výstavy a expozice.....	57

Další aktivity.....	60
Vzdělávací a veřejné programy.....	60
Metodické centrum pro muzea výtvarného umění.....	63
Hospodaření instituce.....	65
Výsledek hospodaření z jiné (hospodářské) činnosti	67
Náklady.....	67
Výnosy.....	68
Mimorozpočtové zdroje financování	69
Fondy organizace.....	70
Priority 2023	73
Podpora instituce.....	73
Klub přátel NGP	74
Partneři a podporovatelé	74
Poděkování za podporu a spolupráci	74

ÚVODNÍ SLOVO GENERÁLNÍ ŘEDITELKY

Národní galerie. To je 400 tisíc děl a sedm impozantních budov. To jsou hodnoty, které denně s fascinací překračující mantinely zaměstnání opečovává, rozvíjí a zpřístupňuje 250 lidí. Tento výčet není „jen“ zprávou o dědictví. Pro nás je synonymem budoucnosti. V každé zmíněné položce je příslib.

V roce 2022 jsme byli hrdou součástí českého předsednictví v Radě Evropské unie. Projekt Květinová unie měl nadhled, osvěžoval, spojoval. Dokázal reflektovat silné stránky české výtvarné a řemeslné tradice. Ale hodnoty, které sděloval, byly maximálně aktuální. Přinesl otázku odpovědného chování vůči přírodě, zacházení se zdroji. Otázku role ženy, jejích úkolů – má vůbec nějaké? Čím se dnes definuje žena? A samotná podstata Květinové unie pak byla založena na spolupráci.

České předsednictví si jako motto zvolilo název přednášky Václava Havla z roku 1995: Evropa jako úkol. Bylo oceňováno doma i v zahraničí. Nabízelo dynamiku a myšlenková cvičení. V samotné přednášce ale Havel mluví o akkadském původu jména Evropa, které znamená soumrak. Kromě poetiky v nás s ohledem na mnohé konotace budí spíše smutek, možná až pocit zmaru. Strachu z konce. Pocity, které nás dnes často obklopují. Havel ovšem ve své eseji dovádí analýzu metafory až k nesmírně inspirativnímu závěru: „Zdá se mi, že nastává čas, kdy je třeba se pozastavit a zamyslet nad sebou samými. Zdá se mi, že nastává čas velké historické výzvy. Výzvy k tomu, abychom konečně pochopili a začali naplňovat ten nejlepší význam, jaký lze dát slovu soumrak. Totiž abychom dnešní stav Evropy přestali chápat jako stav soumraku její energie, ale naopak jako stav usebrání a sebereflexe. Jako stav, kdy ustává na chvíli fyzický shon a se zapadajícím sluncem se šíří vláda ducha.“ Věříme, že toto rozšířené motto je výzvou a příležitostí nejen pro evropskou společnost, ale i naším osobním v NGP.

Naprostě unikátním úspěchem – který nás dostal do povědomí v evropském kontextu a dokázal, že úroveň naší práce tam již je – je naplnění memoranda o spolupráci s pařížským Centre Pompidou. Účast na jeho tradičním festivalu *Move*, zkoumajícím vztah intimity a politiky, se promítla ve francouzském i českém prostředí. Díky jejímu úspěchu můžeme jednat o dalších formách této prestižní spolupráce.

Nejen na dobrodružství umění, ale i na kritickém myšlení byla založena úspěšná výstava *Falza? Falza!*. Skvělý návštěvnický ohlas zaznamenala společně s Museem Rietberg Zürich uspořádaná expozice *Buddha zblízka*. Pod titulem *ZENGA* jsme poprvé představili část unikátní sbírky japonské zenové malby a kaligrafie ze sbírky Kaeru-an, kterou NGP odkázal nizozemský umělec a sběratel Felix Hess. Meditativně, ale zcela jinak a opět úspěšně, se návštěvníkům představila tematická exkurze do ztraceného světa kuřáků nazvaná *V kroužcích dýmu*.

Sbírkové expozice jsme rozšířili o případovou studii, která překonává stereotypy železné opony: *1956–1989: Architektura všem*. Za všechny akvizice jmenujme

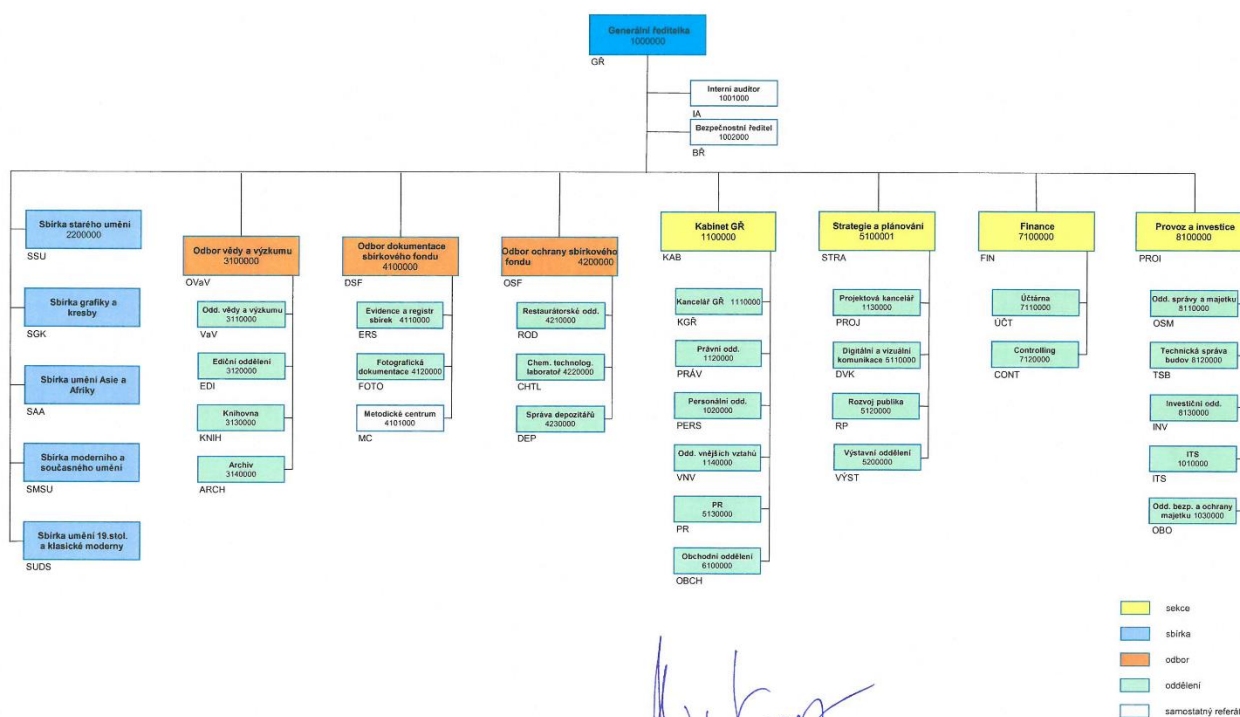
unikátní středověkou sochu Madony na andělském trůnu z Havraně od Mistra Bečovské madony.

Současní a relevantní chceme být nejen pokračující změnou vnitřní struktury řízení, kdy měníme klasické pyramidální uspořádání v organické jednotky. Přibližujeme se publiku i mimo naše budovy, jdeme až k němu. V roce 2022 přibyla do série 360° virtuálních prohlídek expozice *Staří mistři II* ve Šternberském paláci. Významné je zapojení do celosvětového projektu Google Arts & Culture, díky kterému se více než 2 500 děl a artefaktů českého umění stalo součástí globální digitální expozice. Poslání, které je Národní galerii svěřeno, v sobě spojuje výsostně lidské a dnes nanejvýš významné hodnoty. Jsme paměťovou institucí, jsme místem, které oslavuje kreativitu a podněcuje vnímavost.

Národní galerie. To je dědictví. Bohatství. Ale také obsah, na nějž má každý názor. Je s ní spojeno mnoho asociací, které mohou být zároveň břemenem.

Ne pro nás.

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA V R. 2022

NGP V ROCE 2022

Návštěvnost

Veletržní palác	178 099
Šternberský palác	34 644
Schwarzenberský palác	38 978
Salmovský palác	12 831
Anežský klášter	31 258
Anežský klášter – architektura, zahrady	63 170
Palác Kinských	481 (uzavřen)
Valdštejnská jízdárna	30 348
Kurzy Základy dějin umění	76
Dárkové poukazy a členské karty Klubu přátel NGP ONLINE	1 419

CELKEM

391 304

Klíčové projekty

BUDDHA ZBLÍZKA

Výstava, kterou pořádala NGP spolu s Museem Rietberg Zürich, představila více než 100 předmětů ze švýcarských sbírek a přes 70 děl ze sbírek českých, převážně pak z vlastní Sbírký umění Asie a Afriky. Sochařská, malířská a další díla buddhistického umění vytvořená v období od 2. do 20. století na různých místech Asie odrážejí základní myšlenku projektu – představit multikulturní charakter buddhismu, v němž neexistuje pouze jeden směr, ale několik různých učení a tradic.

Kurátoři: Markéta Hánová a Johannes Beltz

30 015 návštěvníků

DIGITÁLNÍ BLÍZKOST

Výstava Digitální blízkost se zabývala proměnou vnímání našeho soukromí a intimity po virtuální zkušenosti zesílené pandemií a jejím vlivem na lidské vztahy. Prostřednictvím děl mladých umělců si kladla otázku, zdali bude další vývoj odpovídat spíše duchu dystopických sci-fi filmů, nebo nám virtuální propojenost naopak pomůže vyřešit alespoň některé palčivé problémy dnešního světa. Kurátor: Michal Novotný

27 783 návštěvníků

FALZA? FALZA!

Výstava s názvem Falza? Falza! představila napodobeniny středověkých obrazů a soch, falza vzniklá ve stylu holandských mistrů 17. století i padělky obrazů známých českých malířů 19. století a prvních dekád 20. století. Do sbírek NGP se padělky dostaly za nejrůznějších okolností, například jako poválečné konfiškáty. Mnohdy však byly galerií přímo zakoupeny v dobré víře, že se jedná o originály. Kurátorka: Olga Kotková

30 882 návštěvníků

KVĚTINOVÁ UNIE

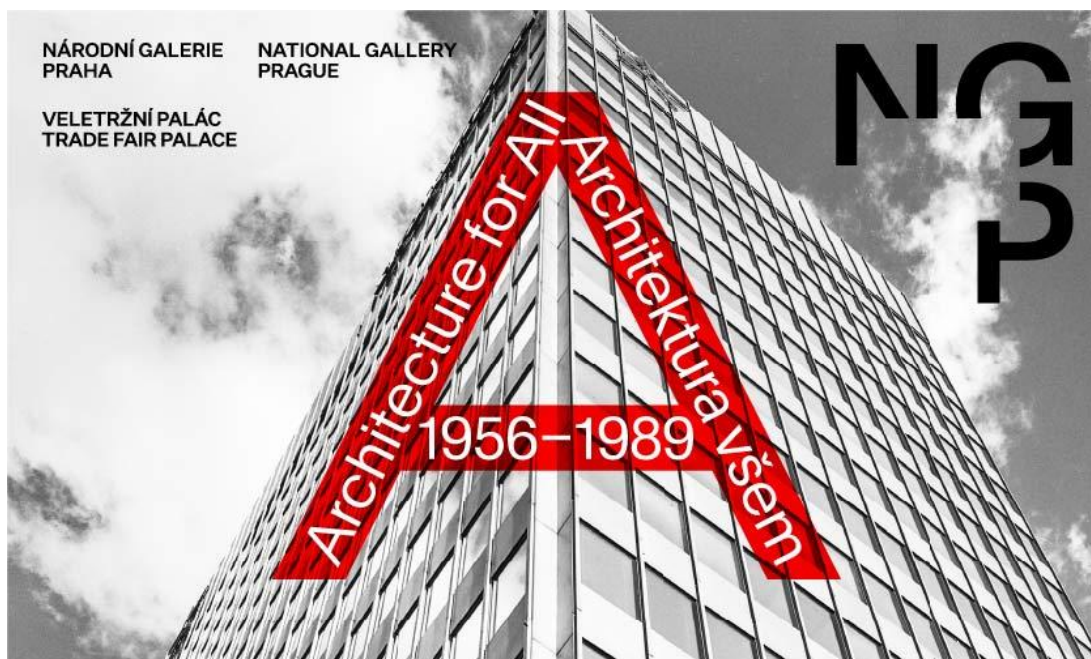

Výstavní projekt realizovaný skupinou devíti mladých českých umělců textilních designérů a grafiků – Jana Brože, Jakuba Chomy, Barbory Fastrové a Johany Pošové, Jakuba Jansy, Valentýny Janů, Martina Kohouta a kolektivu Overall Office proběhl – ve dvou budovách Rady Evropské unie: Justus Lipsius a Europa Building. Byl realizován za podpory Úřadu vlády ČR jako oficiální kulturní prezentace českého předsednictví. Zamýšlen jako kampaň unijních a tradičních českých hodnot, vyzdvihl výtvarně a s humorem europozitivní a ekologické aspekty našeho předsednictví. Akcentoval potřebu dialogu, péče o druhé a o naše životní prostředí. Hlavními motivy projektu byly jednota v rozmanitosti a období péče a uzdravování, témata zhmotněná věncem 12 květin symbolizujících hvězdy na vlajce Evropské unie, a také recyklace a upcycling zrcadící se v materiálech a výrobních technikách používaných v rámci celého projektu.

Kurátor: Michal Novotný

Návštěvnost: zdarma, analogicky k návštěvnosti VP cca 98 000

SBÍRKOVÁ EXPOZICE 1956–1989: Architektura všem

Sbírkové expozice byly rozšířeny o případovou studii, která překonává stereotypy železné opony. Zaměřuje se i na životní styl jako fenomén, ve kterém se protínají každodenní zkušenosti a prožitky s architekturou a designem jako tvůrčími disciplínami. Prezentuje významná díla ze Sbírky architektury NGP autorů a autorek, jako jsou Václav Aulický, Věra a Vladimír Machoninovi, František Cubr, Karel Prager, Alena Šrámková, tvůrčích kolektivů jako Sial Liberec a další, doplněná o fotografie, filmy z Národního filmového archivu a dobové publikace.

Kurátorka: Helena Huber-Doudová

AKVIZICE

NGP v roce 2022 zakoupila do sbírky 27 uměleckých děl v celkové hodnotě 7,2 mil. Kč, z toho 4,915 mil. Kč poskytlo MK formou dotací, ostatní nákupy hradila NGP ze svého rozpočtu.

Za všechny akvizice jmenujeme unikátní středověkou sochu Madony na andělském trůnu z Havraně od Mistra Bečovské madony. Díky prostředkům Ministerstva kultury ČR z programu Integrovaného systému ochrany movitého kulturního dědictví odkoupila NGP ze soukromého majetku unikátní středověkou sochu Madony na andělském trůnu z Havraně (nebo také Madonu s muzicírujícími anděly) od Mistra Bečovské madony. Vzácná dřevorezba je restaurována a následně bude vystavena

v klášteře sv. Anežky České. Mimořádná akvizice byla realizována v hodnotě 4,5 mil. Kč.

Foto: David Stecker

INVESTICE

Centrum péče o sbírku – depozitář Jinonice

Během roku 2022 probíhala příprava projektové dokumentace pro 1. etapu stavby a byla převzata dokumentace pro účely územního rozhodnutí. Proběhla změna územního plánu, která umožňuje realizaci kompletní stavby, tj. včetně 2. etapy. V prosinci 2022 obdržela NGP od zřizovatele prostředky na SMVS akci spočívající ve zhotovení projektové dokumentace pro 2. etapu stavby.

Rekonstrukce Českého a Slovenského pavilonu v Benátkách

V roce 2022 proběhlo výběrové řízení na zhotovitele projektové dokumentace v Itálii. Byly provedeny rovněž stavební průzkumy, na jejichž základě byla ověřena proveditelnost původní architektonické studie ateliéru MCA. Vybraný italský dodavatel

CandC Architettura se soustředil na posouzení finanční náročnosti a souladu technického řešení s lokální legislativou, včetně odolnosti proti zemětřesení. Rekonstrukce byla shledána jako proveditelná. V první polovině roku 2023 pokračuje zpracování dalších stupňů projektové dokumentace.

ČINNOST SBÍREK

Sbírka grafiky a kresby (SGK)

Je nejpočetnější podsbírkou NGP, obsahuje 297 tisíc inventárních čísel, kterými se rozumí umělecká díla na papíře a pergamenu od 9. století do současnosti včetně různých sérií a cyklů obsahujících desítky dalších sbírkových předmětů. Ve skutečnosti je tedy grafik, kreseb a zlomků iluminovaných rukopisů bezmála 400 tisíc. Kvalitou je tato sbírka srovnatelná s podobnými celky v Evropě i Severní Americe.

Péče o sbírky:

Kurátoři se odborně věnují dokumentaci a zpracování sbírkového fondu a pracují na vědeckých publikacích. Spolupracují s restaurátory na restaurování a konzervování sbírkového fondu. Přípravují vědecké soupisové katalogy sbírek, v současné době soupis staré italské kresby a moderní francouzské kresby.

Na základě práce se sbírkou vzniká řada publikací a výstavních projektů, založených na dílech grafiky a kresby jako důležitém doplnění jiných projektů. Tato sbírka je tak zapojena téměř do všech krátkodobých výstav v NGP. Vzhledem k tomu, že kresbám a grafikám jako fotocitlivému materiálu škodí dlouhodobé vystavování, průběžně se představují malé výstavní kolekce do tzv. Grafických kabinetů.

Dokumentace sbírkového fondu:

Průběžně se edituje sbírkový evidenční systém – v loňském roce to bylo v SGK 11 330 položek. Pracovníci sbírky provádějí se správci depozitářů a za přítomnosti kolegů z Registru NGP pravidelné periodické inventarizace. V roce 2022 bylo inventováno prací tří inventarizačních komisí celkem 23 449 položek.

Výpůjčky:

SGK odborně připravila výpůjčky pro 14 výstav v ČR, celkem 113 sbírkových předmětů.

Dílo a proměna umělecké scény, ZČG v Plzni, výstavní síň „13“ – 1 graf. list

Adéla Matasová, Metasytémy, GASK Kutná Hora – 5 kreseb

Hluboká voda, nejhlubší les. Strašidla podle zkušenosti a tradice, Horácká galerie, Nové Město na Moravě – 5 kreseb

Kořeny a toulky malíře a ilustrátora Jaroslava Panušky, VČG v Pardubicích – 16 kreseb

Bohuslav Reynek, 8SMIČKA, Humpolec – 1 kresba, 2 graf. listy

Nazí. Přirozeně, SGVU v Litoměřicích – 1 kresba, 1 graf. list

Aviatika v české vizuální kultuře, OGV v Jihlavě – 11 kreseb, 6 graf. listů

Rytmus, Galerie Klatovy/Klenová v Klatovech, Galerie u Bílého jednorožce – 3 kresby
Linky komiksu, ZČG v Plzni, výstavní sál „13“ – 18 kreseb
Pražská Pallas a Moravská Hellas 1902: Auguste Rodin v Praze a na Moravě, GHMP, Dům fotografie – 3 kresby
Epocha salonů. České salonní umění a mezinárodní výtvarná scéna (1870–1914), ZČG v Plzni, Masné krámy – 6 kreseb
Naťuknout špičku vejce: Proměny zobrazení Kryštofa Kolumba v českém umění a kultuře, GMU v Hradci Králové – 4 kresby, 18 graf. listů
Cesta předurčená osudem. Květa a Jitka Válový, GASK Kutná Hora – 4 kresby, 2 graf. listy
Ivan Meštrovič (1883–1962). Sochař a světoobčan, GHM, Městská knihovna – 2 kresby (4 kresby nevystavené)

Klíčové projekty roku:

Na základě odborné péče o sbírky kurátoři pracují na menších i velkých projektech. Sbírkou grafiky a kresby spolupracovala na odborné přípravě výstavy a publikaci projektu *Josef Mánes. Člověk – umělec – legenda* (kurátorka Markéta Dlábková). Intenzivně se v roce 2022 připravovala výstava a publikace *Od Michelangela ke Callotovi: Manýristická grafika*, ve spolupráci s Musée du Louvre (kurátorky Alena Volrábová, Blanka Kubíková). Dále se připravují výstavy založené na bohatém sbírkovém fondu NGP – pro rok 2025 je to výstava staré italské kresby (kurátor Dalibor Lešovský).

Grantové projekty v loňském roce dokončily:

Markéta Dlábková:

- *Josef Mánes* – ve spolupráci s ÚDU AV ČR – řešitel za SGK Markéta Dlábková – vzhledem k pandemii byl grant prodloužen o půl roku; v první polovině roku 2022 probíhala práce na finalizaci publikace, která vyšla na konci roku 2022.

Petra Zelenková:

- Publikace grantového projektu GAČR *Univerzitní teze a Karel Škréta* byla připravena a bude vydána v roce 2023 (termín prodloužen v rámci GAČR).
- Odborná spolupráce na projektu GAČR, *Raněnovověká Bohemia litteraria. Žánrová diferenciaci novolatinské literatury v českých zemích*; Filosofický ústav Akademie věd ČR, Kabinet pro klasická studia. Řešitel: PhDr. Josef Förster, Ph.D.; GAČR 22-00477S; 2022–2024.

Akvizice

Pro podsbírkou grafiky a kresby byla v roce 2022 zakoupena tato díla:

Karel Škréta st. (1610–1674)

a/či Karel Škréta ml. (1646/1650–1691)

Alegorická oslava Nejsvětější Trojice a rodu Lažanských

70. léta 17. století (?)

kresba rudkou, tužkou a štětcem šedě, papír

285 × 402 mm

K 68304

zakoupeno ze soukromé sbírky

Připsání kresby je založeno na stylových aspektech i ikonografii scény. Vyobrazený znak s heraldickou figurou zv. *korbel* náleží rodu Lažanských z Bukové, pro které oba Škrétové pracovali. Jde o zcela unikátní špičkový příklad kreslířského umění Škréty staršího i mladšího a jejich spolupráce s v té době významným rodem Lažanských z Bukové.

Emil Orlik (1870–1932)

Portrét hudebního skladatele Wilhelma Furtwänglera

1928

kombinovaná technika (suchá jehla, lept), papír

240 × 180 mm (obraz)

R 267541

zakoupeno ze soukromé sbírky

Podobizna hudebního skladatele Wilhelma Furtwänglera (1886–1954) náleží mezi vrcholná díla portrétní tvorby Emila Orlika a významně doplní jeho sbírku grafiky v NGP.

Jan Jedlička

Cerchi I.–IV.

2006

sítotisk, japan

660 × 990 mm

provenience: majetek autora

R 267543–R 267546

zakoupeno

Jan Jedlička

Lorenz Boegli – tiskař

Reflections I.–II.

2003

sítotisk, japan

650 × 970 mm

provenience: majetek autora

R 267547–R 267548

zakoupeno

Jan Jedlička

Irsko

2017

sítotisk, japan

610 × 905 mm

provenience: majetek autora

R 267549

zakoupeno

Získáno darem:

Jan Jedlička
Ombra della Sera
2003

sítotisk, papír
575 × 760 mm

provenience: majetek autora
R 267542

Dílo česko-švýcarského umělce Jana Jedličky (* 1944) je bytostně spjaté s krajinou a jejími proměnami, jež zachycuje různými technikami, v malbě, fotografii a s oblibou prostřednictvím grafiky. NGP věnuje jeho dílu dlouhodobě zaslouženou pozornost a těchto několik grafických listů vhodně doplní kolekci jeho prací ve sbírce.

Publikační práce pracovníků SGK:

- Lenka Babická, Tracing the Collection of Old Master Prints and Drawings of George Ambrose Cardew (1865–1941) / Na stopě kolekci grafiky a kresby starých mistrů George Ambrose Cardewa (1865–1941), in: *Ars linearis* XII, 2022, s. 90–97, 157–160.
- Markéta Dlábková, A Work of Art in the Age of Graphic Reproduction – The Phenomenon of Premium Prints / Umělecké dílo ve věku grafické reprodukovatelnosti – fenomén prémiových tisků, in: *Ars linearis* XII, 2022, s. 39–49, 129–134.
- Markéta Dlábková, Ornament v ilustrační a užité tvorbě, in: Pavla Machalíková (ed.), *Let s voskovými křídly. Josef Mánes (1820–1871)*, Praha 2022, s. 121–144.
- Markéta Dlábková, Druhý život umělce a jeho díla, in: Pavla Machalíková (ed.), *Let s voskovými křídly. Josef Mánes (1820–1871)*, Praha 2022, s. 185–208.
- Blanka Kubíková, The Earliest Albums of Prints at the National Gallery in Prague and the Discovery of the Previously Unknown First State of Hollar's Etching / Nejstarší sběratelská grafická alba v Národní galerii v Praze a nález dosud neznámého prvního stavu Hollarova leptu, in: *Ars linearis* XII, 2022, s. 78–89, 152–156.
- Blanka Kubíková, *Grafiky s rodokmenem. Poklady starých grafických sbírek / Prints with a Pedigree. Treasures from Old Print Collections*, Národní galerie v Praze 2022, e-publikace.
- Blanka Kubíková, Jakob Seisenegger, Personifikace Spravedlnosti; Herman Saftleven, Krajina se západem slunce, Christoph Schwarz, Porážka Senacheribova, Monogramista HG – Heinrich Göding st. (?), Poslední soud, Franciscus Carré, Kuřáci, Barend Avercamp, Krajina s rybáři, Guillam Du Bois, Lesní krajina, Cornelis Leonardsz. Stooter, Rozbouřené moře, Joos II. de Momper, Skalnatá krajina s mlýnem, Gerbrand Jansz. van den Eeckhout, Eliáš a vdova ze Sarepty, Godfried Schalcken, Kurtizána s nápadníkem, Nicolaes de Bruyn (?), Kázání sv. Jana Křtitele, Willem Schellinks, Na zamrzlém kanále, Bartholomeus Molenaer, Výjev ze školy, Anthonie Palamedesz, Galantní

scéna, in: Petr Tomášek (ed.), *Moravská zemská obrazárna (1817–1961) Obrazy / sochy / objevy / příběhy*, Brno 2022, s. 25–26, 33–34, 40–41, 68–69, 72, 83–85, 94–96, 105–106, 193–194, 223–227, č. k. 4, 9, 14, 28, 31, 38, 39, 46, 47, 54, 113, 135, 136, 137, 154.

- Dalibor Lešovský, The Madonna and Saints – An Unknown Study for a Painting by Andrea Lanzani from the Church of San Michele al Gallo / Madona se světci – neznámá studie pro obraz Andrey Lanzaniho z kostela San Michele al Gallo, in: *Ars linearis* XII, 2022, s. 58–64, 140–143.
- Petr Šámal, Jakub Bachtík – Lukáš Duchek – Jakub Jareš (eds.), Chrám umění Rudolfinum (recenze), in: *Umění LXX*, 2022, č. 1, s. 114–117.
- Petr Šámal, Josef Mánes a architektonický dekor Prahy 19. století, in: *Staletá Praha XXXVIII*, 2022, č. 2, s. 2–27.
- Petr Šámal, Malíř národní identity? / Malíř ve světě architektury, in: Pavla Machalíková (ed.), *Let s voskovými křídly. Josef Mánes (1820–1871)*, Praha 2022, s. 57–72, 145–164.
- Petr Šámal, Pomník sobě samému či skrytá připomínka? Portrétní individualizace ve výzdobě staveb druhé poloviny 19. a raného 20. století, in: Kateřina Piorecká – Eva Bendová – Martin Hrdina (eds.), *Výpravy k já: Projevy individualismu v české kultuře 19. století*, Plzeň 2022, s. 169–182.
- Petr Šámal, Jodi Hauptman and Samantha Friedman (eds.), Cézanne Drawing, New York: The Museum of Modern Art, 2021 (recenze), in: *Bulletin of the National Gallery in Prague XXXII*, Praha 2022 (v tisku).
- Petr Šámal, *Smrtelné hříchy Jamese Ensora*, Praha 2022.
- Alena Volrábová, Trpký povzdech nad dvěma občanskými konflikty: Ikonografie grafického listu Václava Hollara, in: *Studia Comeniana et Historica* 103–104, L/2020, s. 55–72.
- Petra Zelenková (ed.), *Karel Škréta (1610–1674) a univerzitní teze v českých zemích*, Národní galerie v Praze 2023 – odevzdáno k tisku.

Přednášková činnost:

SGK pravidelně pořádá Kolokvium o umění na papíře a pergamenu, které se v roce 2022 konalo 28. 3. za účasti kolegů z ÚDU AV ČR, FF UK, KTF UK a dalších.

Účast na dalších konferencích:

- Petr Šámal, Pomník sobě samému či skrytá připomínka? Portrétní individualizace ve výzdobě staveb druhé poloviny 19. a raného 20. století, in: Kateřina Piorecká – Eva Bendová, Martin Hrdina (eds.), *Výpravy k já: Projevy individualismu v české kultuře 19. století*, Plzeň 2022, s. 169–182.
- Blanka Kubíková, *Pernštejnové v evropských dějinách. Pernštejnské výzkumy na prahu 21. století*. Pořadatel: Ústav historických věd Fakulty filozofické Univerzity Pardubice ve spolupráci s Východočeským muzeem v Pardubicích 24. 3. 2022, Pardubice, Název příspěvku: *Pernštejnské obrazové sbírky – oblast probádaná a známá?* – příspěvek byl odevzdán redakci, publikace vyjde v 2023.

- Petr Šámal, Pocta Antoniu Canovovi, sympozium Italského kulturního institutu v Praze, Praha, 16. 2. 2022; příspěvek *Odkaz Antonia Canovy ve střední Evropě*.
- Lenka Babická, Ludwig-Maximilians-Universität München: *Signs with Symbolic Character. Collections as a Mirror of Social Values*. International Workshop as part of the first networkmeeting of the TPP, 3.–4. 11. 2022.
- Markéta Dlábková, Přednáška na téma Josef Mánes u příležitosti křtu překladu knihy Františka Kožíka *Cestou lásky* do lotyšštiny – Riga, Art Museum Riga Bourse, 2. 12. 2022.

Další přednášková činnost SGK

- Petr Šámal, *Myslpek a Vyšehrad*, komentované procházky u příležitosti výročí úmrtí J. V. Myslbeka, Národní kulturní památka Vyšehrad, 2. 3. 2022.
- Petr Šámal, komentovaná prohlídka grafického kabinetu *Vincenc Morstadt – rané kresby velikána české veduty*, Veletržní palác, 2. 11. 2022.
- Petr Šámal, *Smrtelné hříchy Jamese Ensora*, video v rámci pořadu NGP On Air (zveřejněno 5. 5. 2022).
- Blanka Kubíková, komentovaná prohlídka na výstavě – *Grafiky s rodokmenem*, 12. 2. 2022, Schwarzenberský palác.
- Blanka Kubíková, komentovaná prohlídka na výstavě *Svatá noc*, 15. 12. 2022, Schwarzenberský palác.

Badatelům slouží studovna a katalog Sbírký grafiky a kresby. Vloni je navštívilo 133 badatelů.

Proběhly zde semináře:

Petr Šámal – seminář pro studenty v rámci workshopu ETH Zürich (Institut für Geschichte und Theorie der Architektur) a Fakulty architektury ČVUT v Praze věnovaný tématu městské veduty v 19. století, studovna SGK, 21. 3. 2022

Alena Volrábová – seminář pro studenty FF UK – grafika 15. století – studovna SGK 20. 4. 2022

Doc. Martin Zlatohlávek – studenti KTF UK v rámci semináře o kresbě a grafice – studovna SGK 12. 5. 2022

Alena Volrábová – Seminář pro studenty a profesory Vassar College, New York, USA – grafika Václava Hollara – studovna SGK 4. srpna 2022

Doc. Zlatohlávek – studenti KTF UK v rámci semináře renesančního umění – studovna SGK, 22. prosince 2022

Výstavy a expozice

GRAFICKÉ KABINETY

Schwarzenberský palác

- *Miracula mundi. Divy antického světa v grafice 16. a 17. století*
22. 2. – 22. 5. 2022, kurátorka Petra Zelenková
- *Lombardské dědictví Antonia Marii Vianiho: Kresby z Regionálního muzea v Teplicích*
31. 5. – 4. 9. 2022, kurátor Dalibor Lešovský
- *To nejstarší z evropské grafiky*
6. 9. – 27. 11. 2022, kurátorka Alena Volrábová
- *Svatá noc*
6. 12. 2022 – 5. 3. 2023, kurátorka Blanka Kubíková

Veletřní palác

Grafické kabiny v expozici 1796–1918: Umění dlouhého století

- *Smrtelné hřichy Jamese Ensora*
15. 2. – 15. 5. 2022, kurátor Petr Šámal
- *Živly Mikoláše Alše*
15. 2. – 15. 5. 2022, kurátorka Markéta Dlábková
- *Umělecké dílo ve věku grafické reprodukovatelnosti – fenomén prémiových tisků I.*
17. 5. – 28. 8. 2022, kurátorka Markéta Dlábková
- *Vize antiky a středověku na kresbách Ludvíka Kohla*
17. 5. – 28. 8. 2022, kurátor Petr Šámal
- *Umělecké dílo ve věku grafické reprodukovatelnosti – fenomén prémiových tisků II.*
30. 8. – 27. 11. 2022, kurátorka Markéta Dlábková
- *Vincenc Morstadt – rané kresby velikána české veduty*
30. 8. – 27. 11. 2022, kurátor Petr Šámal
- *Umělecké dílo ve věku grafické reprodukovatelnosti – fenomén prémiových tisků III.*
29. 11. 2023 – 23. 4. 2023, kurátorka Markéta Dlábková

Sbírka umění Asie a Afriky (SAA)

Péče o sbírky

Během návštěvníckého provozu výstav ve východním křídle 1. patra Veletržního paláce je zpřístupněn *Otevřený depozitář / Schaudapot Umění Asie*. V roce 2022 byl zpřístupněn během konání výstavy *V kroužcích dýmu* (23. 9. 2022 – 8. 1. 2023).

Dokumentace sbírek

Webová databáze NGP Bach „*Sbírky Online / Vademecum*“

SAA průběžně edituje sbírkovou databázi Bach s webovým rozhraním *Sbírky online / Vademecum* cca 1 000 děl za rok. V roce 2022 to byla převážně sbírka japonské zenové malby a kaligrafie (526 děl), buddhistické umění (166 děl), čínská malba (30 děl), indická malba (50) a další.

Inventarizace

V roce 2022 bylo řádně zinventováno celkem 1 195 děl:

Vp – asijská a americká plastika: 286 děl

Vu – asijské a americké užité umění: 419 děl

Vx – asijské a americké předměty studijního charakteru: 5 děl

Vm – asijské a americké malířství a grafika: 423 děl

Vx– asijské a americké předměty studijního charakteru: 62 díla

Výpůjčky

Stálá expozice Bedřicha Hrozného v Polabském muzeu – Muzeu Bedřicha Hrozného v Lysé nad Labem. Dlouhodobá zápůjčka 107 předmětů ze sbírky Bedřicha Hrozného.

Müllerova vila – interiér, Muzeum hl. m. Prahy – 2 zásobnice – Vu 532, Čína, 18. stol., Dóza s víkem s motivem chryzantém, porcelán, v. 60 cm; Vu 2284, Japonsko, 18.–19. stol., Zásobnice s motivem plastických draků, porcelán, v. 57,5 cm

Výstava *Bohumil Reynek* (25. 6. 2022 – 2. 10. 2023), 8mička Humpolec, zápůjčka malby Li Kche-žan, Pavilonek na jezeře, Vm 5851

Výstava *V kroužcích dýmu*, NGP, Veletržní palác – 5 listů z alba, Čína, 19. stol., Kouření opia – album o 12 listech, barvy na papíře, 37 x 25,5 cm, Vm 6265

Konzultace k vývozům uměleckých děl – UPM Praha, cca 10 děl

Klíčové projekty roku

Výstava *Buddha zblízka / The Buddha Up Close*

Vedoucí kurátoři: Markéta Hánová, Johannes Beltz

Kurátorská spolupráce NGP a Musea Rietberg Zürich

Výstava buddhistického umění ze sbírek NGP a Musea Rietberg Zürich (MRZ) – projekt mezinárodní spolupráce s grantovou podporou The Robert H. N. Ho Family Foundation.

Valdštejnská jízdárna, 3. 12. 2021 – 24. 4. 2022

Výstava *ZENGA – japonské zenové obrazy ze sbírky Kaeru-an*

Kurátorky: Markéta Hánová, Jana Ryndová
Externí spolupráce: Felix Hess, Christiaan Jörg, John Stevens, Filip Suchomel
Salmovský palác, 1. patro, 27. 5. 2022 – 18. 6. 2023
V roce 2022 se realizovaly 3 rotace děl na papíře.

Kurátorská spolupráce na výstavě **Falza? Falza!**, Šternberský palác, 19. 11. 2021 – 1. 5. 2022: studie v katalogu a popisů předmětů ze SAA v katalogu, zápůjčka 8 děl.

Studie v katalogu:

Jana Ryndová, Michaela Pejčochová: Fikce dávné minulosti a exotismu: Imitace v asijském umění, s. 335–355, Zdenka Klimtová, Koberec se vzorem ptáků, s. 356–359, in: Olga Kotková (ed.), *Falza? Falza!*, NGP 2021.

Akvizice

Nákup 5 uměleckých děl do sbírek SAA – čínský kabátek (Vu 4378), Fr. Drtikol, fotografie B. Hlouchové (Vm 7240 – Vm 7243).

Publikační a ediční činnost

Markéta Hánová – Jana Ryndová (eds.), *ZENGA – japonské zenové obrazy ze sbírky Kaeru-an*. Překlad resumé Gita Zbavitelová. Praha: Národní galerie Praha, 2022. 150 stran. ISBN 978-80-7035-797-2.

Markéta Hánová, Zenga: Paintings of the Zen Mind from the Kaeru-An Collection. *Andon: shedding light on Japanese art*, 2022, 113, pp. 22–41.

Markéta Hánová, Zenga: Seeing Zen in Prague: A Unique Collection of Japanese Zen Art, *Orientalisms*, 2022, Vol. 53, No. 6, pp. 82–89.

Markéta Hánová, Discovering Japanese Art: Collectors at the heart of Europe, *Des Collections aux Musées. Collectionneurs et Passeurs Culturels au Temps de Feliks Jasienski (1861–1929) / From Collections to Museums. Collectors and Cultural Mediators in the Time of Feliks Jasienski (1861–1929)*, Polish Institute of World Art Studies (Polski Instytut Badan nad Sztuka Swiata) 2022, s. 149–157.

Zdenka Klimtová, *Indický textil ve sbírkách Náprstkova muzea*. Praha: Národní muzeum, 2022. 148 stran. ISBN 978-80-7036-735-3.

Michaela Pejčochová, From Ritual to Colonial Fantasies. Chinese Ritual Objects as Part of Western Collections of Asian Art in the First Half of the Twentieth Century, in: Alice Bianchi – Lyce Jankowski (eds.), *The Social Lives of Chinese Objects*, Leiden: Brill 2022, pp. 57–81.

Michaela Pejčochová, 'In all of Beijing, there are no more than four paintings on glass that would fall within our consideration': Chinese reverse glass paintings from Czech collections and their contexts, in: Francine Giese, Hans Bjarne Thomsen, Elisa Ambrosio, Alina Martimyanova (eds.), *China and the West: Reconsidering Chinese Reverse Glass Painting*, Berlin – Boston: de Gruyter 2022, pp. 195–210.

Tematická online databáze Buddhistické umění ve sbírce SUA [online]. Dostupné z: <https://artdatabase.ngprague.cz/tematicke-celky/buddhisticke-umeni/>
V roce 2022 byla zpracována 3. část (166 ks) souboru děl buddhistického umění ze sbírky SUA (Japonsko, Čína, Tibet, jižní a jihovýchodní Asie).

Aktivní účast na konferencích

Markéta Hánová, *A Path to the East: The Oriental Institute as a Promoter of Asian Art and Cultural Politics*, Orientální ústav ČSAV – mezinárodní konference ke 100. výročí OÚ *Oriental Studies and Research (not only) in Central Europe*, viz Conference: Oriental Studies and Research (not only) in Central Europe | Masarykův ústav a Archiv Akademie věd České republiky (cas.cz) – 5. 9. 2022

Výstavy a expozice

Buddha zblízka / The Buddha Up Close, Valdštejnská jízdárna, 3. 12. 2021 – 24. 4. 2022

ZENGA – japonské zenové obrazy ze sbírky Kaeru-an, Salmovský palác, 1. patro, 27. 5. 2022 – 18. 6. 2023

Mezinárodní a tuzemské spolupráce

Uspořádání sympozia ve spolupráci s Fakultou humanitních studií UK:

Symposium *Tichá pošta mezi Bohemií a Buddhou* u příležitosti výstavy *Buddha zblízka* (Národní galerie, 3. 12. 2021 – 24. 4. 2022), Salmovský palác, 31. 3. 2022.

Symposium Tichá pošta mezi Bohemií a Buddhou – průniky buddhismu do evropského myšlení a imaginace | Národní galerie Praha (ngprague.cz)

Spolupráce na přípravě off-site meetingu sekce ICFA ICOM:

mezinárodní konference ICOM Prague 2022, která se uskutečnila 20.–27. 8. 2022 ve Šternberském paláci.

ICOM Prague 2022: Chairs' Report

Ve spolupráci s Orientálním ústavem AVČR – akce *Praha osvětlená* – uspořádání workshopu – ukázky výrobců tradičních lampionů z kjótské dílny Kodžima šóten a vznik velkoformátového lampionu ve foyer Salmovského a Schwarzenberského paláce. Praha osvětlená: Lampiony Kojima Shōten z japonského Kjóta | Národní galerie Praha (ngprague.cz)

Konzultace regionálním muzeím a individuální badatelské dotazy.

Badatelský servis pro zájemce o fondy asijského umění NGP

Badatelské návštěvy – tuzemské (10) a zahraniční (6) – 16

Redakční rada *Annals of the Náprstek Museum* – M. Hánová, M. Pejčochová

Centrální poradní sbor pro sbírkotvornou činnost Národního muzea – Zdenka Klímová

Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost NM – Náprstkova muzea asijských, afrických a amerických kultur – Zdenka Klimtová

Vzdělávací a veřejné programy

Spolupráce na lektorských pořadech a komentovaných prohlídkách, doprovodných programech k výstavám a otevřeném depozitáři, online sympoziích.

Komentované prohlídky kurátorek k výstavám *ZENGA*, *Schaudepot* – otevřeného depozitáře pro veřejnost, pedagogické pracovníky, neslyšící, Klub přátel NGP, studenty atd.

Komentované prohlídky a doprovodné pořady k výstavě *Buddha zblízka*, přednášky k výstavě *Buddha zblízka* v rámci cyklu NGP On Air, online komentovaná prohlídka první rotace výstavy *ZENGA*.

Spolupráce na přípravě podcastu *Zvuk umění* (Zdenka Klimtová).

Prezentace publikací *Buddha zblízka*, *Malý Buddha* a *ZENGA* na Světě knihy 2022.

Spolupráce s FF UK – Oddělení japanologie Ústavu asijských studií (komentované prohlídky výstavy *Buddha zblízka*, videa se zenovým mistrem Seizanem (*Co je zazen?*, *Tělo a mysl*, *Zazen na židli*) na FB NGP, YouTube NGP

5. 2. 2022 – Markéta Hánová, *Buddhova legenda v japonském malířství*, in: *Cesta k probuzení – online workshop k buddhistickému umění a myšlení*, [Cesta k probuzení | Ústav asijských studií \(cuni.cz\)](#)

10. 3. 2022 – Jana Ryndová, přednáška *Japanologie v galerijní praxi* pro UP Olomouc

21. 10. 2022 – Michaela Pejčochová, *Qi Baishi and the Pioneers of Collecting Modern Chinese Painting in Europe*, SOAS Londýn, online

Sbírka starého umění (SSU)

Je největší kolekcí umění starých mistrů v tuzemsku. Zahrnuje převážně obrazy a sochy a čítá přibližně 5 000 sbírkových předmětů. Výběr z nich je vystaven ve třech sbírkových expozicích – v klášteře sv. Anežky České (Středověké umění v Čechách a střední Evropa 1200–1550), ve Schwarzenberském paláci (Staří mistři) a ve Šternberském paláci (Staří mistři II). Kromě toho v Nostickém paláci, v němž je sídlo Ministerstva kultury ČR, vystavuje soubor obrazů z někdejší sbírky Nosticů. Mezi unikátní sbírkové soubory patří zejména fond středoevropského malířství a sochařství 14.–16. století, italského malířství 14.–16. století a holandské malby 17. století. Mimořádná je i kolekce středoevropského barokního malířství a sochařství. Pro expozice SSU jsou klíčové i zápůjčky – především z církevního majetku (zejména Vyšebrodský cyklus, Rubensovo plátno z kostela sv. Tomáše v Praze), z majetku Ústavu dějin umění Akademie věd (ikony z někdejšího Archeologického institutu N. P. Kondakova) a obrazy ze soukromých sbírek.

Vedle péče o svěřené sbírkové fondy a jejich zpřístupnění ve sbírkových expozicích patří k hlavním úkolům SSU příprava výstavních projektů, které jsou součástí celkové dramaturgické strategie Národní galerie.

Péče o sbírky

Během roku bylo dokončeno restaurování díla pro výstavu „Sochy z hlíny“, SSU koordinuje restaurování na AVU (v 2022 restaurována 3 díla).

Doplňování odborné kartotéky + databáze Bach.

Digitalizace – dle plánu ve spolupráci s fotooddělením.

Virtuální prohlídky expozicemi.

Průběžné obměny v expozicích – zejména v souvislosti se zápůjčkami a restaurováním.

Inventarizace

Sbírka dle příkazu GŘ 1/2022 splnila řádnou inventarizaci sbírkových předmětů ve výčtu 153 obrazů a 90 odlitků.

Sbírkotvorná činnost

V roce 2022 byl díky podpoře Ministerstva kultury ČR nákupem děl významně obohacen fond středového sochařství bohemikální provenience. Široké publicitě se těšila mimořádně významná akvizice Madony na andělském trůnu z Havraně / Madony s muzicírujícími anděly (Mistr Bečovské madony, Praha, 60.–70. léta 14. století, lipové dřevo, polychromie, v. 93 cm, inv. č. P 10038) ze soukromého majetku. Uměleckohistorické bádání prokázalo příslušnost nově objevené řezby k dílu Mistra Bečovské madony, nová významná zjištění přináší její průzkum a probíhající restaurování.

Řezba sv. Petra ze souboru Apoštolů ze Lnář (jihozápadní Čechy, 1510–1520, lipové dřevo, fragmenty polychromie, v. 104 cm, inv. č. P 10040) je součástí expozice v klášteře sv. S ohledem na kvalitu a atribuční kontext díla Národní galerie využila možnosti získání této dlouhodobé zápůjčky (dříve inv. č. VP 13565) do sbírkového fondu prostřednictvím nákupu.

Digitalizace

Bach – průběžná aktualizace (doplnění údajů, opravy údajů), online sbírky, objednávky pro fotooddělení. Pokračování revize údajů v databázi, doplňovány byly např. údaje o provenienci, aktualizována data starších lokací, atribucí a datací.

Průběžně byly ve spolupráci s oddělením fotografické dokumentace doplňovány podklady i obrazová data.

Výpůjčky na výstavy:

ČR

§ Šlechtické slavnosti a zábavy (Státní zámek Jindřichův Hradec)

§ Víra v umění ve víře. Výtvarná kultura Chrudimska ve středověku (Regionální muzeum v Chrudimi)

Zahraničí

§ Susanna – A Woman's Image from the Middle Ages to Me Too (Wallraf-Richartz-Museum & Fondation Corboud, Kolín nad Rýnem)

§ El Greco (Szépművészeti Múzeum, Budapešť)

§ Niederösterreichische Landesausstellung 2022 / Lower Austria State Exhibition 2022 (Schloss Marchegg, Marchegg)

§ Menny és polok között. Hieronymus Bosch rejtélyes világa / Between Hell to Paradise. The enigmatic world of Hieronymus Bosch (Szépművészeti Múzeum, Budapešť)

§ Peasants and Proverbs: Pieter Brueghel the Younger as Moralizer and Entrepreneur (The Barber Institute of Fine Arts, University of Birmingham, Birmingham)

§ Hugo van der Goes: Zwischen Schmerz und Seligkeit / Hugo van der Goes: Between Pain and Bliss (Gemäldegalerie, Berlín)

Sbírka během roku 2022 vypracovala 20 vyjádření k vývozním povolením.

Badatelské návštěvy (cca 160 návštěv včetně studentů) a badatelské dotazy a rešerše (cca 400 dotazů vyřizovaných e-mailem).

Všechny kurátorky i ředitelka sbírky jsou pravidelně zapojovány do lektorských programů a připravují VIP prohlídky ve spolupráci s Oddělením vnějších vztahů a oddělením Rozvoje publika.

Expozice a výstavy

klášter sv. Anežky České

Středověké umění v Čechách a střední Evropa 1200–1550 od 11/2020

Autoři a kurátoři: Jiří Fajt, Štěpánka Chlumská

Sbírková expozice umístěná v patře klášterního komplexu prezentuje na více než dvou stech exponátech z oboru malířství, sochařství a uměleckého řemesla proměny formy a funkce výtvarného díla během tří staletí. Exponáty provenienčně spjaté s českými zeměmi doplňují díla vytvořená v širším středoevropském regionu – zvláště Franky, Rakousy, Sasko – např. díly Hanse Pleydenwurffa, Albrechta Altdorfera, Hanse Hesseho či Lucase Cranacha staršího.

Nejstarší díla z této expozice pocházejí z období vlády Přemyslovců, dynastie, k níž náležela i zakladatelka zdejšího kláštera sv. Anežka Česká. Mezi špičkové exponáty sbírky a poklady národního kulturního dědictví patří díla z období vlády Lucemburků, krále Jana a zejména jeho nástupce císaře Karla IV. a jeho synů. V lucemburské době působili mimořádní malíři a sochaři, jakými byli Mistr Michelské madony, Mistr vyšebrodského oltáře, Mistr Theodorik, Mistr třeboňského oltáře či Mistr Krumlovské madony. Koncem 14. století se zrodil fenomén tzv. krásného slohu, který českým zemím přinesl na poli umělecké práce věhlas. Doba vlády Vladislava a Ludvíka Jagellonského je spjatá s pozdně gotickým a raně renesančním obdobím – tehdy zde působili malíři, jakými byl Mistr svatojiřského oltáře, Mistr Puchnerovy archy, Mistr litoměřického oltáře, či vynikající řezbáři Mistr Oplakávání Krista ze Žebráku a Mistr Oplakávání Krista ze Zvíkova. Architektonicko-výtvarné řešení expozice zajistili Jiří Javůrek, Vlastimil Vagaday, Slavomír Vlček, Viera Bínová (Společnost genia loci s.r.o).

Sochařská zahrada

Kurátorka: Irena Nývltová. Spolupráce: Štěpánka Chlumská

Celoročně a zdarma jsou přístupné obě klášterní zahrady s prohlídkovým okruhem věnovaným architektuře kláštera a sochařským dílům předních českých umělců – mimo jiné Veselého, Róny, Kolíbala či Malicha. Koncept expozice děl současných autorů doplňuje jedna z prvních sochařských realizací Františka Bílka, monumentální plastika Golgoty.

Prohlídkový okruh a lapidárium

Kurátorky: Štěpánka Chlumská, Helena Dáňová

Přízemí areálu zaujímá prohlídkový okruh věnovaný historii dvojklášteřa a jeho zakladatelce. Jeho součástí je lapidárium v konventu klarisek a menších bratří s významným souborem architektonických fragmentů z doby výstavby kláštera, zakládacích desek, oltářů a náhrobních kamenů.

Hmatová expozice odlitků sochařských děl českého středověkého umění 13.–15. století

Kolekce více než desítky odlitků soch je vystavena v přízemí kláštera. Umožňuje návštěvníkům nejen pomocí zraku, ale i hmatu sledovat stylovou proměnu sochařského díla během několika staletí. Vystavené odlitky doprovází texty ve zvětšeném a Braillově písmu.

Výstava

V hloubce a po povrchu 6. 12. 2022 – 23. 4. 2023

Autorka a kurátorka: Štěpánka Chlumská

Výstava představila v expozici Středověké umění v Čechách a střední Evropa 1200–1550 různorodost praktického použití specializovaných metod výpočetní tomografie, které byly využity během řešení mezioborového projektu Mobilní zařízení pro zobrazování a analýzu vrstevnaté malby a polychromie děl starého umění podpořeného v rámci programu NAKI II. Výstava byla věnována praktickému významu a přínosu dat získaných pomocí výpočetní tomografie (mikro CT) pro průzkum děl starého umění. Jednalo se o doposud nejrozsáhlejší prezentaci tohoto tématu formou výstavy v České republice. Prostřednictvím audiovizí a výstavní grafiky si na devíti zastaveních návštěvník mohl přímo u originálních děl ověřit, proč byla konkrétní díla do vybraného souboru zařazena, jaká obrazová data výpočetní tomografie pro průzkum děl starého umění nabízí a jaké jsou možnosti jejich interpretace. Součástí výstavy byl i otevřený dětský ateliér Mrkni na to, inspirovaný tématy průzkumu uměleckých děl ve sbírkové praxi, ten zůstává v provozu i po ukončení výstavy a obohacuje nabídku pro dětské návštěvníky Anežského kláštera.

Schwarzenberský palác

Staří mistři od 10/2019

Autor a kurátor: Marius Winzeler

Od roku 2019 je ve Schwarzenberském paláci otevřena sbírková expozice Staří mistři. Představuje výběr nejvýznamnějších mistrovských děl ze Sbírký starého umění NG – poprvé v koncepci, která propojuje české a evropské umění. Vedle sebe jsou k vidění Agnolo Bronzino, El Greco nebo Brueghel společně s Karlem Škrétou či Petrem Brandlem. První patro patří baroku a jsou zde vystavena např. vrcholná díla Petera Paula Rubense, Rembrandta, Jana Kryštofa Lišky, Matyáše Bernarda Brauna či Václava Vavřince Reinera. V přízemí paláce vznikl nový grafický kabinet. Koncepce a architektura expozice vznikla v úzké spolupráci se studiem AP Atelier architekta Josefa Pleskota.

Šternberský palác

Staří mistři II od 11/12 2020

Autorky a kurátorky: Martina Jandlová, Olga Kotková, Lucie Němečková

Sbírková expozice Staří mistři II navazuje na expozici Staří mistři, nacházející se v protějším Schwarzenberském paláci. Obě se vzájemně doplňují tak, aby utvořily jeden celek, a zároveň představují unikátní umělecká díla v různých souvislostech. Prezentována je zcela výjimečná kolekce italské malby 14. a 15. století, která byla

z větší části shromážděna Františkem Ferdinandem d'Este. Tato sbírka je nejpočetnějším souborem tzv. italských primitivů dochovaným mimo vlastní území Itálie a umožňuje sledovat uměleckou tvorbu v italských městech Siena, Florencie, Benátky či Padova. Architektem expozice je Jan Roháč z Roháč Stratil Architektonický ateliér.

Výstava

Falza? Falza! 19. 11. 2021 – 1. 5. 2022

Autorka a kurátorka: Olga Kotková

Jak rozeznáme originály od padělků? Napodobeniny významných děl vznikají dodnes a jsou hrozbou jak pro muzejní a galerijní instituce, tak pro soukromé sběratele. Výstava Falza? Falza! ve Šternberském paláci na Hradčanském náměstí představila napodobeniny středověkých obrazů, soch i kreseb. Předvedla falza vzniklá ve stylu holandských mistrů 17. století i padělky obrazů známých českých malířů 19. století a počátku 20. století. Připomenuty byly také práce napodobující mimoevropská umělecká díla – orientální koberce nebo předměty užitého umění. Opomenuty nebyly ani práce na papíře. Expozice představila několik ikonických falz ze zahraničních sbírek (např. slavné Učedníky v Emauzích od Hana van Meegerena), jež proslavila svého tvůrce po celém světě, a dále seznámila návštěvníky s falzy ze sbírek Národní galerie. Pozornost byla věnována i signaturám slavných mistrů na obrazech, jež vůbec nemusí znamenat, že je dotyčný malíř sám namaloval. Návštěvníkům výstavy byly atraktivní formou vysvětleny metody, které se používají k ověření pravosti uměleckých děl. Díky tomu se seznámili se zákulisní prací celého týmu odborných pracovníků NGP – od kurátora přes restaurátora až po chemiky v laboratoři.

Národní galerie uspořádala k výstavě celou řadu workshopů, přednášek a prohlídek, do kterých se zapojili kurátoři, restaurátoři, chemici a edukátoři NGP. Téma podrobně představily taktéž přednášky, které vedli renomovaní odborníci napříč obory i kriminalisté.

Sochy z hlíny: Terakoty italských mistrů 15. až 19. století ze sbírek Národní galerie Praha 8. 11. 2022 – 26. 3. 2023

Autorky: Radka Šefců, Olga Kotková

Kurátorka: Olga Kotková

NGP ve spolupráci s Vysokou školou chemicko-technologickou v Praze a Archeologickým ústavem Akademie věd České republiky uvádí výstavu *Sochy z hlíny: Terakoty italských mistrů 15. až 19. století ze sbírek NGP*. Komorní výstava veřejnosti představila metody průzkumu uměleckých děl jak z pohledu umělecko-historického, tak z hlediska přírodovědných oborů. Atraktivní formou ukázala výhody interdisciplinární spolupráce historika umění, restaurátora, přírodovědce a specialistů z Vysoké školy chemicko-technologické. Jen díky této spolupráci návštěvník za

pomocí techniky a nejnovějších neinvazivních analýz nahlédl pod povrch uměleckých děl, zjistil, jak se vyhodnocuje materiálový rozbor, a zejména se dozvěděl, jak tyto průzkumy pomáhají při restaurování a každodenní péči o kulturní dědictví. Téma výstavy reagovalo na dlouhodobý zájem návštěvníků stálých expozic o problematiku exaktního průzkumu a metody restaurování uměleckých děl. Projekt ukázal spolupráci humanitních badatelů a přírodovědců a představil výsledky, k nimž společně došli.

Granty a projekty

Spolupráce na projektu NAKI II „Mobilní zařízení“ – mobilní zařízení pro zobrazování a analýzu vrstevnaté malby a polychromie děl starého umění

Kód projektu: DG18P02OVV006

Řešitel za NGP: Štěpánka Chlumská

V roce 2022 byl úspěšně realizován hlavní výstup projektu na pracovišti řešitele NGP (Ekrit), v souladu s harmonogramem řešení a cíli projektu v NGP byly finalizovány všechny výstupy a zpracovány podklady pro závěrečnou zprávu projektu (podání březen 2023).

Spolupráce na projektu NAKI II: Technologie ošetření a identifikace degradačních procesů keramických nálezů z hradčanských paláců – metody restaurování a konzervování pórovité i slinuté keramiky a porcelánu

Kód projektu: DG18P02OVV028

Hlavní řešitelka za NGP: Radka Šefců; spolupráce za SSU: Olga Kotková

Hlavním tématem byly archeologické nálezy hradčanských paláců. Součástí projektu byly i specifické průzkumy sochařských děl Národní galerie Praha. Hlavním výstupem projektu byla výstava formátu Dílo sezony v Národní galerii Praha: Sochy z hlíny: Terakoty italských mistrů 15. až 19. století ze sbírek Národní galerie Praha (Ekrit), v souladu s harmonogramem řešení a cíli projektu v NGP byly finalizovány všechny výstupy a zpracovány podklady pro závěrečnou zprávu projektu (podání březen 2023).

Věda a výzkum – publikační činnost kurátorů

Tomáš Hladík, *The Nursing Madonna by Jakob Auer (ca 1649–1706). An Intricate Journey of an Exceptional Carving into the Collections of the National Gallery in Prague. Kojící madona Jakoba Auera (kolem 1649–1706). Komplikovaná cesta jednoho výjimečného sochařského díla do sbírek Národní galerie v Praze, *Bulletin of the National Gallery in Prague* XXXII, s. 26–39.*

Tomáš Hladík, *The Return of the Lost Angel. Návrat ztraceného anděla*, *Bulletin of the National Gallery in Prague XXXII*, s. 88–91.

Štěpánka Chlumská – Radka Šefců – Václava Antušková (eds.), *V hloubce a po povrchu / In Depth and on the Surface* (kat. výst. / exh. cat.), Národní galerie v Praze, Praha 2022 (celkem 120 s.).

Radka Šefců – Štěpánka Chlumská – Václava Antušková – Daniel Vavřík – Ivana Kumpová – Václav Pitthard, *A Multianalytical Approach for the Characterisation of Materials on Selected Artworks by Monogrammist IP*, *Materials* 2023, 16(1), 1–13 (331).

Olga Kotková (ed.) – Martina Jandlová – Lucie Němečková – Marius Winzeler, *Staří mistři II, Šternberský palác*, Praha 2022 (celkem 296 stran).

Olga Kotková – Radka Šefců (eds.), *Sochy z hlíny. Terakoty italských mistrů 15. až 19. století ze sbírek Národní galerie v Praze* (kat. výst.), Praha 2022 (celkem 120 s.).

Olga Kotková – Radka Šefců (eds.), *Clay Sculptures. Terracottas by 15th to 19th Century Italian Masters in the Collection of the National Gallery in Prague* (exhib. cat.), Praha 2022 (celkem 120 s.).

Olga Kotková, (kat. hesla) č. k. 005, Monogramista M. F.B., *Obětování Krista*; č. k. 010, David II. Teniers – následovník, *Venkovský piják*; č. k. 013, Peeter II. Neefs (?), *Interiér gotického kostela*; č. k. 035, Jan Massijs, *Veselá společnost*; č. k. 040, Alexander Keirincx – následovník, *Lesnatá krajina s pastýři*; č. k. 041, Jan II. Brueghel – Hendrick I. van Balen – následovník, *Faetonův pád*; č. k. 045, Ambrosius Benson a dílna, *Svatý Jeroným*; č. k. 049, Gillis Clasz. de Hondecoeter, *Skalnatá krajina s lávkou*; č. k. 088, Lucas Cranach starší, *Pieta*; č. k. 107–108, Cornelis Droochsloot, *Venkovská náves během poutě, Venkovská náves*; Pieter Schoubroeck – připsáno, *Aeneas a Anchises prchají z hořící Tróje*; č. k. 114, Andries Snellinck, *Krajina se sv. rodinou, malým Janem Křtitelem a anděly*, č. k. 145–146, Adriaen van Overbecke – následovník, *Klanění tří králů, Oplakávání Krista*; č. k. 156, Ludwig Refinger, *Návrat ztraceného syna*, in: Petr Tomášek (ed.), *Moravská zemská obrazárna (1817–1961)*, Brno 2022, s. 27–28, 34, 39–40, 78–79, 85–87, 92–93, 98–99, 159–160, 186–187, 190–191, 194–195, 242–243, 354–255.

Andrea Steckerová, Petr Brandl – rukopis jeho podpisem. *Poznámky k Brandlovu malířskému rukopisu*, *Opuscula Historiae Artium* 22. Časopis Semináře dějin umění Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, 2022, s. 136–147.

Andrea Steckerová, Škréta's painting *Silvio and Dorinda*. Škrétův obraz *Silvio a Dorinda*, *Bulletin of the National Gallery in Prague XXXII*, s. 40–59.

Marcela Vondráčková – Tomáš Hladík (12 March 1953 – 16. September 2022). Tomáš Hladík (12. 3. 1953 – 16. 9. 2022), *Bulletin of the National Gallery in Prague XXXII*, s. 110–115.

Aktivní účast na konferencích a přednášky v roce 2022

Andrea Steckerová, Zahradní slavnosti novověku. Přednáška proslovena 18. 10. 2022. Pořadatel: Národní památkový ústav v Plzni.

Štěpánka Chlumská: spolupráce na konferenčním příspěvku:

Václava Antušková, Radka Šefců, Štěpánka Chlumská, Ivana Kumpová, Michal Vopálenský, Daniel Vavřík, Středověká desková malba pohledem moderních zobrazovacích a analytických technik. Příspěvek přednesen 15. 9. 2022.

Konference konzervátorů-restaurátorů 2022 v Třebíči

SSU se rovněž ve spolupráci s PR a oddělením Rozvoje publika aktivně zapojila do prezentace NGP ve formě online přednášek, komentovaných prohlídek a vzdělávacích kurzů (viz např. NGP on air / přednášky; dvousemestrální kurz Seznamte se s uměním ve sbírkách NGP; komentované prohlídky expozic, výstav ad.). Celkem za r. 2022 proběhlo cca 45 komentovaných prohlídek na výstavě Falza? Falza! (Olga Kotková); prohlídky na výstavě Sochy z hlíny. Terakoty italských mistrů 15. až 19. století ze sbírek Národní galerie v Praze (Olga Kotková, 5 prohlídek); prohlídky na výstavě V hloubce a po povrchu (Štěpánka Chlumská, cca 10 prohlídek).

Zajištění prohlídek pro Komerční banku (Olga Kotková, Andrea Steckerová a Martina Jandlová), cyklus Director's choice: ŠP, SCHWP a AK (Olga Kotková).

Sbírka umění 19. století a klasické moderny (SUDS)

Spravuje více než 14 000 obrazů a plastik z období 19. století a 1. poloviny 20. století, více než 850 děl je vystaveno ve sbírkových expozicích 1796–1918: *Umění dlouhého století* a 1918–1938: *První republika* ve Veletržním paláci.

V roce 2022 SUDS realizovala výstavu *V kroužcích dýmu. Portrét moderního umělce*, spolupracovala na pařížské repríze projektu *Toyen: L'écart absolu* a zabývala se odbornou přípravou výstavních projektů: *Josef Mánes. Člověk – umělec – legenda* (ve spolupráci se SGK, Valdštejská jízdárna, 31. 3. – 16. 7. 2023), *Meziválečná architektura a plastika* (rozšíření expozice První republika na ohoz, plánované otevření jaro 2025), *Tři generace českého surrealismu*: (Anna Pravdová, Estonian national museum, 1. 4. – 29. 9. 2024), *École de Paris: Čeští umělci a Pařížská škola 1918–1938* (Anna Pravdová, Valdštejská jízdárna, podzim 2024) a akcí spojených se 100. výročím státního nákupu kolekce moderního francouzského umění v roce 2023 (odborná konference, film, Anna Pravdová, Ruth Peterová).

Dokončila revizi děl převedených ze SMSU (zrevidováno cca 2 000 děl) a pokračovala v revizi fondu malby umění 19. století (zrevidováno 487 děl) a v kontrole dlouhodobě zapůjčených děl.

Kurátorka SUDS Anna Pravdová obdržela významné mezinárodní ocenění Řád umění a literatury ve stupni rytíře za odbornou práci.

Výpůjčky

V roce 2022 zapůjčila SUDS na tuzemské i zahraniční projekty celkem 99 děl (74 děl pro 16 výstavních projektů v ČR a 25 děl pro 11 výstavních projektů v zahraničí):

ČR (řazeno abecedně dle názvů institucí, které si díla zapůjčily):

Galerie hlavního města Prahy – *Světy Jindřicha Chalupeckého*

Galerie hlavního města Prahy – *Pražská Pallas a Moravská Hellas 1902: Auguste Rodin v Praze a na Moravě*

Galerie hlavního města Prahy – *Ivan Meštrović (1883–1962) Sochař a světoobčan*

Galerie moderního umění v Hradci Králové – *Natuknout špičku vejce: Kolumbus jindy a dnes*

GASK – *Hvězdné nebe. Sochorovi – František Kysela*

Galerie výtvarného umění v Chebu – *Na kopané. Fotbal ve vizuálním umění od začátku 20. století do současnosti*

Horácká galerie v Novém Městě na Moravě – *Hluboká voda, nejhlubší les / Strašidla podle zkušenosti a tradice*

Krajská galerie výtvarného umění ve Zlíně – *Jan Honsa (1876–1937) – Samotář se srdcem venkovana*

Kunsthalle Praha – *Kinetismus: 100 let elektřiny v umění*

Muzeum Blanenska – *Josef Mánes – blízký přítel Jindřicha Wankla*

Obecní úřad Kameničky – *630 let obce Kameničky*

Oblastní galerie Vysočiny v Jihlavě – *Aviatica v české vizuální kultuře*

Severočeská galerie výtvarného umění v Litoměřicích – *Nazí. Přirozeně*

Východočeská galerie v Pardubicích – *Kořeny a toulky malíře a ilustrátora Jaroslava Panušky*

Západočeská galerie v Plzni – *Dílo a proměna umělecké scény*

Západočeská galerie v Plzni – *Epocha salonů. České salonní umění a mezinárodní výtvarná scéna (1870–1914)*

Zahraniční výpůjčky (řazeno abecedně dle názvů institucí, které si díla zapůjčily):

Alphawood Exhibitions, Wrightwood 659, Chicago – *The First Homosexuals*

Krölller-Müller Museum, Otterlo – *Fernand Léger and the rooftops of Paris*

Kunsthau Zurich – *Aristide Maillol (1861–1944). La quête de l'harmonie*

Musée d'art moderne de la Ville de Paris – *Toyen: L'écart absolu*

Musée d'art moderne de Paris – *Oskar Kokoschka. Un Fauve à Vienne*

Musée de Montmartre, Paris – *Fernande's Memoirs: Picasso and His Friends*

Musée d'Orsay, Paříž – *Aristide Maillol (1861–1944). La quête de l'harmonie*

Musée d'Orsay, Paris – *Edvard Munch. A Poem of Life, Love and Death*

Museum MORE, Gorssel – *Nové realismy / New Realisms*

Ordrupgaard, Charlottenlund – *Gauguin and his Friends*

Wallraf-Richartz-Museum, Köln – *SUSANNA – A Woman's Image from the Middle Ages to MeToo*

Klíčové projekty roku 2022

V kroužcích dýmu. Portrét moderního umělce

Veletržní palác, 1. patro, 23. 9. 2022 – 8. 1. 2023

Kurátorka: Petra Kolářová

Výstava představila motiv zobrazení umělce jako kuřáka v českém výtvarném umění od baroka po meziválečné období. Sledovala, jak se v autoportrétech významných českých umělců (Karel Hlaváček, Emil Filla, Bohumil Kubišta, František Kupka, Josef Váchal a další) stal kuřácký atribut symbolem moderního tvůrce, byl odznakem bohéma, dandyho, dekadenta a společenského rebela či metaforou umělecké tvůrčí činnosti. Významné zahraniční zápůjčky děl Édouarda Maneta (Musée d'Orsay) a Edvarda Muncha (Munchovo muzeum v Oslu) představily téma v mezinárodních souvislostech. Neméně důležitou součástí přehlídky byla díla ze sbírek NGP, ale také zápůjčky z českých veřejných institucí či od soukromých sběratelů. Na výstavě bylo významnou měrou zastoupeno také užité umění, které nastínilo kontext dobové kultury kouření.

Ve spolupráci se zahraničím:

Toyen: L'écart absolu

Musée d'art moderne de Paris, 25. 3. – 24. 7. 2022

Kurátorky: Annie Le Brun, Anna Pravdová, Annabelle Görngen-Lammers

Pařížská repríza retrospektivní výstavy Toyen, která vznikla ve spolupráci NGP s Hamburger Kunsthalle a Musée d'art moderne de la Ville de Paris a zaznamenala velký ohlas: 50 000 návštěvníků, v průběhu výstavy prodáno 2 256 výtisků francouzské verze katalogu.

Akvizice

SUDS za rok 2022 nemá žádné akvizice, díla předložená nákupní komisi v roce 2022 byla zakoupena až v roce 2023.

Publikační činnost

Anna Pravdová – Bertrand Schmitt, Toyen ou Alice au pays des supplices in: Fabrice Flahutez, Barbara Forest, Thérèse Willer (eds.), *Surréalisme. Lewis Carroll et les surréalistes*, Musée d'art moderne de Strasbourg, 2022, s. 145–149.

Annie Le Brun – Anna Pravdová – Annabelle Görngen-Lammers (eds.), *Toyen (1902–1980), L'écart absolu*, Musée d'art moderne de Paris, Paris musées, Paris 2022.

Irena Nývltová – Radka Šefců – Klára Velíšková (eds.), *Pešánek. Torza*, Národní galerie v Praze 2022.

Irena Nývltová – Radka Šefců – Klára Velíšková: *Pešánek. Torza – nová publikace s jediným tématem*, Bulletin NGP 2022.

Petra Kolářová, „Čelem k sobě:“ k autoportrétům Karla Hlaváčka, in: Kateřina Piorecká – Martin Hrdina – Eva Bendová (eds.), *Výpravy k já. Projevy individualismu v české kultuře 19. století*, Praha 2022, s. 303–313.

Veronika Hulíková, Mánesova tvorba mezi veřejností a soukromím, in: Pavla Machalíková (ed.) – *Let s voskovými křídly. Josef Mánes (1820–1871)*, Arbor vitae societas, Praha 2022, s. 97–120.

Anna Pravdová, *École de Paris a čeští umělci v meziválečné Paříži*, Arbor vitae societas, Praha 2022.

Odborné přednášky

Anna Pravdová, Toyen et Jindřich Štyrský à Paris: De l'artificialisme au surréalisme, Musée d'art moderne de Paris, 16. 6. 2022.

Toyen versus Pařížská škola, přednáška v rámci přednáškového cyklu *Současný stav bádání*, katedra dějin umění, Univerzita Palackého, Olomouc, 16. 3. 2022.

Anna Pravdová, Annabelle Gørgen-Lammers, *Wer war Toyen?*, České centrum v Berlíně, 17. 1. 2022.

Anna Pravdová, Toyen in the context of the interwar Czechoslovak art scene, Kunsthalle Hamburg, 9. 1. 2022.

Alice Němcová, Seminář doktorandů KTF UK – 19. 1. 2022 – prezentace a přednáška dosavadního bádání disertační práce: Problematika umění ve veřejném prostoru v době normalizace na příkladu pražského metra.

Alice Němcová, Přednáška o výtvarném umění v pražském metru pro: Pražská univerzita pro každého – Prague City Tourism 20. 2. 2022.

Účast na konferencích

Anna Pravdová, The Wall of a Parisian Jail as a Support for Painting: The Work of Alén Diviš, *Socialism or Barbarism I: Negotiating Confinement and Exile in Czechoslovak Art during the Second World War*, 54th Annual Convention of the ASEES, Chicago, 10.–13. 11. 2022.

Anna Pravdová, Entre art et propagande: exportation de l'art tchécoslovaque en France en 1946. Les expositions *Trente ans de peinture tchécoslovaque* au Musée national de l'Orangerie et *Art tchécoslovaque 1938–1946* à la Galerie La Boétie à Paris, 1946. *The Reconstruction of Post-world-WarII Europe through Visual Art*, Victore, Institut national d'histoire de l'art, Paris, 20.–22. 4. 2022.

Irena Nývltová, Oslo, Norsko, konference Munch2022, 20.–25. 3. 2022.
Z grantu Pigment MVČR 21301, identifikační kód projektu přidělený MV ČR: VJ01010004.

Granty

Ministerstvo vnitra – od r. 2021: Rozvoj strategického klastru pro efektivní instrumentální technologické postupy při odhalování padělků výtvarných děl

moderního umění ve forenzní oblasti – Národní galerie v Praze; Ministerstvo vnitra; Univerzita Pardubice, garant za NGP – ing. Radka Šefců, ak. mal. Dagmar Konvalínková – restaurátorské oddělení, Irena Nývltová – SUDS.

Malíř Josef Mánes (1820–1871) – mezi romantismem a realismem, uměním užitým a „krásným“, národním a mezinárodním, akademismem a modernitou, registrační číslo grantového projektu: GA19-10562S, leden 2019 – prosinec 2022, spoluřešitel: Veronika Hulíková.

Aktivity instituce

Vzdělávací a veřejné programy

- spolupráce na přípravě podcastu NGP *Zvuk umění*
- spolupráce na cyklu přednášek *Zaostřeno na umění* ve spolupráci s Fakultou humanitních studií Univerzity Karlovy

Online aktivity

- prostřednictvím Vademeca zpřístupnila SUDS na webu NGP kompletní sbírkový fond (cca 9 700 obrazů + cca 4 900 plastik)
- zveřejněn katalog kolekce francouzského sochařství 19. a 20. století
- SUDS se intenzivně podílela na přípravě obsahu pro sociální sítě NGP (FB a Instagram), připravila 19 příspěvků o sbírkovém fondu SUDS a sérii komentářů k výstavě *V kroužcích dýmu*

Sbírka moderního a současného umění (SMSU)

Akvizice – nákupy

KW (1959–)

Sára v modré a bílé

2009

akryl, plátno

200 x 150 cm

provenience: soukromá sbírka autora

O 19238

KW (1959–)

A day in Paradise (P. na Korfu, fraktály v praxi)

2011

akryl, plátno

150 x 100 cm

provenience: soukromá sbírka autora

O 1923

Vasil Artamonov (1980–), Alexej Klyuykov (1983–)

Vlajka

2010

olej, plátno
140 x 150 cm
provenience: soukromá sbírka autorů
O 19237

Vasil Artamonov (1980–), Alexej Klyuykov (1983–)

Rýč
2012
olej, plátno
80 x 60 cm
provenience: soukromá sbírka autorů
O 19236

Ladislava Gažiová (1981–)

Bez názvu
2018
sprej, plátno
100 x 70 cm
provenience: soukromá sbírka autorky
O 19235

Ladislava Gažiová (1981–)

Bez názvu
2018
sprej, plátno
120 x 90 cm
provenience: soukromá sbírka autorky
O 19234

Lenka Vítková (1975–)

Pohled do slunce
2016
tempera, plátno
80 x 100 cm
provenience: soukromá sbírka autorky
O 19233

Jakub Hošek (1979–)

Trash Unreal
2017
malba (skrže vyřezávané šablony), plátno
116 x 250 cm
provenience: soukromá sbírka autora
O 19232

Srač Sam (1969–)

Šičky

2008

video

5:06 min.

provenience: soukromá sbírka autorky

Nm 480

Zbyněk Baladrán (1973–)

Diskurz

2008

lightbox

176 x 48 x 7 cm

provenience: sbírka Hunt kastner artworks, s. r. o

Nm 474

Anna Daučíková (1950–)

In the Interstices

2021

video

5:55 min.

provenience: soukromá sbírka Anny Daučíkové

Nm 483

Jakub Jansa (1989–)

Club of Opportunities – Episode 7

2021

video

19:16 min.

provenience: soukromá sbírka Jakuba Jansy

Nm 476

Martin Kohout (1984–)

Watching Martin Kohout

2010–2011

video

1:32 min.

provenience: soukromá sbírka Martina Kohouta

Nm 475

Václav Magid (1979–)

Atlanti

2010

instalace (vystřihované diorama + text povídky na tabuli)

29,7 x 42 x 29,7 cm

provenience: soukromá sbírka Václava Magida

Nm 479 – 001 – 004

Václav Magid (1979–)

Nevyřešené problémy formy

2013

tisk (partitury), papír

14,8 x 21 cm

provenience: soukromá sbírka Václava Magida

Nm 478 – 001 – 006

Skupina Rafani

Na okraji jámy

2006

video

5:22 min.

provenience: soukromá sbírka skupiny Rafani

Nm 481

Skupina Rafani

Vlajka

2003

Instalace, hedvábí (s výšivkou)

47 x 97 cm

provenience: soukromá sbírka skupiny Rafani

Nm 482

Anna Hulačová (1984–)

Chlapec a kamna

2014, 2017

kombinovaná technika, beton

90 x 30 x 23 cm

provenience: sbírka Hunt kastner artworks, s. r. o

P 10036

Markéta Othová

Bez názvu, 2019, ze série *Již brzy*, 2022

barevná fotografie

digitální tisk, billboardový papír

160 x 106 cm

Edice 1/5 + AT signováno

Nm 485

Provenience: soukromá sbírka autora

Markéta Othová

Bez názvu, 2019, ze série *Již brzy*, 2022

barevná fotografie

digitální tisk, billboardový papír

160 x 106 cm

Edice 1/5 + AT signováno

Nm 485

Provenience: soukromá sbírka autora

Akvizice – dary

Jitka Svobodová

Velké chomáče

1993

tužka, papír na sololitu

171 x 131 cm

Provenience: soukromá sbírka autora

O9240

Jitka Svobodová

Rozvinutý papír

1992

tužka, papír na sololitu

184 x 122,5 cm

Provenience: soukromá sbírka autora

O 19241

Jiří Beránek (1945–2021)

Křížová cesta

1978

lipové a dubové dřevo

170 x 141 x 25 cm

provenience: soukromá sbírka Josefa Kordíka

P 10039

Jiří Skála (1976–)

Andora – Španělsko (Ze série Vlajky)

2002

akryl, plátno

116 x 186 cm

provenience: soukromá sbírka Michala Pěchoučka

O 19231

Péče o sbírky

V rámci péče o sbírky a jejich odborného zpracování byly v průběhu roku doplněny nedostatky v dokumentaci zjištěné během příprav nové stálé expozice a revizí. Sbírka vykonala odborné konzultace pro veřejnost a badatele z České republiky i zahraničí. Zejména díky připravované stálé expozici SMSU se podařilo zrestaurovat rozsáhlý fond sbírkových předmětů.

Dokumentace sbírek

V rámci dokumentace a odborného zpracování sbírkového fondu SMSU bylo v odborné kartotéce a databázi Bach zkontrolováno a doplněno přibližně 1 000 inventárních čísel.

Inventarizace

Proběhla řádná revize sbírkového fondu SMSU (podsbírky: zahraniční malba a grafika), inventarizováno bylo 854 sbírkových předmětů.

Výpůjčky domácí

SMSU pracovala na agendě výpůjček, v jejímž rámci bylo vyhověno 12 žádostem.

Výpůjčky zahraniční

SMSU pracovala na agendě výpůjček, v jejímž rámci bylo vyhověno 1 žádosti.

Výstavní činnost

Markéta Othová: Již brzy

Veletržní palác – 5. patro, ochoz a respirium, 29. 4. – 30. 10. 2022, kurátor: Adéla Janíčková

Markéta Othová patří k silné generaci umělkyně, která se v porevolučních devadesátých letech etablovala na umělecké scéně. Na samostatné výstavě v NGP byla její tvorba představena novým projektem s názvem *Již brzy* a retrospektivním ohlédnutím za dosavadním dílem. Při příležitosti výstavy byla vydána monografie Othové a do sbírky SMSU zakoupeny dvě vystavené fotografie, které tak doplnily autorčiny práce z devadesátých let ve sbírkách NGP.

Spolupráce s Centre Pompidou v Paříži: festival Move: Intimita jako vzdor

Veletržní palác, Velká dvorana (červen 2022), Centre Pompidou Paříž (říjen 2022), kurátoři: Caroline Ferreira, Michal Novotný

Vystavující umělci: Julie Béna, Julien Creuzet, Mélanie Matranga, Marijke De Roover, Rory Pilgrim, Hannah Quinlan, Rosie Hastings, Mona Varichon

Tento ročník akce Move, kterou od roku 2017 pořádá pařížské Centre Pompidou, se poprvé divákům představil také v Praze ve Veletržním paláci s hlavním tématem intimita a způsob jejího vystavování. Představeno bylo 8 umělců převážně ze současné pařížské scény s instalacemi, videi a sochami.

Milena Dopitová v rámci předsednictví ČR v Radě Evropské unie BOZAR, Brusel, 16. 8. – 30. 10. 2022, kurátorka: Eva Skopalová

Milena Dopitová je intermediální umělkyně, která vstoupila na českou výtvarnou scénu začátkem 90. let 20. století. Po pádu komunistického režimu v tehdejší Československu se otevřely nové možnosti a témata ve výtvarném umění. Hlavním tématem jejích děl se stal nově projevený zájem o člověka a jeho intimní prožívání každodennosti. Dopitová pracuje s politikou identit v jednoduchých a až metaforických objektech, přetavuje tak přítom jejich všední účel do hlubšího sdělení. Tuto strategii zvolila i pro projekt dedikovaný předsednictví České republiky v Radě Evropské unie, jež akcentuje sounáležitost navzdory rozdílnosti.

Projekt k předsednictví ČR v Radě Evropské unie – Květinová unie

Budovy Rady Evropské unie v Bruselu 12. 7. – 22. 12. 2022, kurátor: Michal Novotný

Vystavující umělci: Jan Brož, Barbora Fastrová & Johana Pošová, Jakub Choma, Jakub Jansa, Valentýna Janů, Martin Kohout, Overall Office

Devět mladých českých umělců a designérů vyzdobilo při příležitosti předsednictví České republiky dvě budovy Rady Evropské unie v Bruselu. Skupina se rozhodla svou prací vyjádřit hodnoty, které pro ni Evropská unie zosobňuje a které by měla zastávat i v budoucnu. Všechna díla projektu Květinová unie byla vytvořena na míru a v rámci specifik administrativních a reprezentativních budov Evropské rady v Bruselu. Spíše než o výstavu se jedná o vstup výtvarného umění do politického a symbolického prostoru. I proto umělci a designéři koncipovali projekt jako kampaň, založenou na typicky českém přístupu polidšťování, překladu velkých ideálů do domácího a intimního, lidského rozměru.

Fotograf Festival 2022, „Nikdo sem nepatří víc než ty“ / „NO ONE BELONGS HERE MORE THAN YOU“

Veletržní palác – ochoz 3. patra, korzo, 23. 9. 2022 – 8. 1. 2023
Kurátorský tým: Tereza Rudolf, Elisabeth Pichler, Markéta Mansfieldová

Vystavující umělci: Norman Behrendt, Eiko Grimberg, Barbara Gryka & Filip Kijowski, Szabolcs Kisspál, Dori Lazar, Rafal Milach, Emilia Rigova, Anike Joyce Sadiq, Christina Werner, Jiří Žák, Michaela Nagyidaiová, Juliane Jaschnow

Ústřední výstava Fotograf Festivalu ve Veletržním paláci představuje umělecké strategie, které zpochybňují konstrukci a manipulaci nacionalistických narativů pro politické účely. Díla umělců a umělkyní ze zemí střední Evropy zachycují nedávný vývoj a jeho historickou podmíněnost, vliv institucí, napětí mezi lokálním a globálním děním či vzdor vůči ideologiím, které prosazují ideu kolektivní subjektivity jakožto stejnorodé skupiny lidí.

Cena Jindřicha Chalupeckého + Korakrit Arunanondchai

Veletržní palác – mezanin, ochoz + Malá dvorana, 23. 9. 2022 – 8. 1. 2023, kurátor: Jaro Varga, Anetta Mona Chisa, Rado Ištok

Společnost Jindřicha Chalupeckého a NGP obnovily své tradiční partnerství v rámci společné výstavy, kterou kurátorsky zaštilo umělecko-kurátorské duo Jaro Varga a Anetta Mona Chisa. Společně s výstavou laureátek a laureátů byla zahájena také výstava letošního zahraničního hosta, kterým je thajský multimediální umělec Korakrit Arunanondchai. Výstava finalistů tematizuje nové způsoby společného soužití ve fyzické i online realitě, ale také potřebu větší společenské a environmentální uvědomělosti.

ATLAS: Ateliér tvorby a laboratoř asociativního snění (ve spolupráci s odd. Rozvoje publika)

Veletržní palác, ochoz 1. patra, otevřeno 7. 12. 2022, kurátoři: Eva Skopalová, Barbora Kleinhamplová, Oldřich Bystřický

Pojmem atlas tradičně označujeme soubor map zobrazujících určitá území. ATLAS v NGP je takovým souborem specifických území v rámci galerie, která mohou být často neviditelná: kavárny, pracovní prostor, knihovny, místa pro odpočinek, pro pohyb i klid, přednášky, dílny i herny. I takové tváře má galerie. ATLAS je totiž Ateliér tvorby a laboratoř asociativního snění.

Eva Kořátková: Moje tělo není ostrov

Veletržní palác – Velká dvorana, 7. 12. 2022 — 4. 6. 2023

Kurátorský tým: Sandra Patron a Rado Ištok.

Výstava měla podobu obrovské instalace-těla, částečně rybího, částečně lidského. Každá část zprostředkovávala množství příběhů, jejichž podmanivá litanie se rozléhala celým výstavním prostorem. V průběhu výstavy přicházeli každé sobotní odpoledne instalaci obývat a aktivovat performeři, kteří se s veřejností dělili o různé příběhy, jež výstava obsahuje.

Publikační výstupy

Adéla Janíčková (ed.), *Markéta Othová*, Praha, NGP 2022.

Eva Skopalová, „Transhistorický kánon.“ In: Michaela Paštéková, Peter Brežňan, eds., *Kánony*. Bratislava: SAE, 2023, s. 169–176.

Rado Ištok, “Burning Silence in the Country House: On Colonial Torchères at Betlér Manor,” in Luísa Santos, ed., *Cultures of Silence: The Power of Untold Narratives*, Routledge, 2023, s. 65–82.

Přednášky, konference:

Monika Čejková, panelová diskuse: *International Georgia?* International curators working with artists from Georgia and Georgian curators working with international art scenes, Tbilisi, Gruzie, 23. 9. 2022

Rado Ištok, příspěvek na konferenci: Association for Art History’s 48th Annual Conference, (6.–8. 4. 2022, online).

Rado Ištók, panelová diskuse GREETINGS FROM THE RUINS v rámci bienále Ve věci umění, 21. 7. 2022, CAMP Praha, Panel 1: Hera Büyüктаşıyan, Mandy El-Sayegh, Lenka Vítková, Marie Tučková, Renan Laru-an, Rado Ištók. Panel 2: Michal Baror, Anca Benera and Arnold Estefan, Barbora Kleinhamplová, Rudolf Samohejl, Piotr Sikora, Rado Ištók.

Michal Novotný: příspěvek na konferenci: SEFO konference 2022: Středoevropské instituce, nové světy a staré mytologie, Muzeum umění v Olomouci (15. 9.–17. 9. 2022, Olomouc)

Eva Skopalová: Diskuse *Documenta, Berlín, Praha, Benátky... naznačení nové cesty, nebo slepá ulička?*, 12. 10. 2022, pořádaná Artalk.cz, GHMP (diskuse)

Eva Skopalová: příspěvek na konferenci Slovenské asociácie pre estetiku (19.–21. 10. 2022, Nitra)

Eva Skopalová, účast na kolokviu New Media Museum pořádaném Muzeem umění v Olomouci (24. 3.–25. 3. 2022, Olomouc)

Digitalizace

Ve spolupráci s Oddělením fotografické dokumentace se podařilo digitalizovat přibližně 300 uměleckých děl.

Sbírka architektury

Součástí Sbírký moderního a současného umění je i Sbírká architektury.

Akviziční činnost

Sbírká architektury připravila a zpracovala akviziční dary architektek Zdenky Marie Novákové (konvolut 72 objektů), Marie Davidové (konvolut 85 objektů) a Evy Bánovské (konvolut 286 objektů). Objekty pocházejí ze soukromých archivů architektek a představují jejich tvorbu od 60. do 90. let 20. století. Sbírká architektury touto akvizicí učinila důležitý krok pro začlenění tvorby žen do sbírek NGP. Akvírovala také dar architektů Václava Aulického a Jana Fišera, který obohatil sbírku mj. o zásadní díla české architektury 2. poloviny 20. století (Transgas, Žižkovský televizní vysílač).

Zdenka Marie Nováková (* 1939)

Hradec nad Moravicí, rekonstrukce, interiéry a expozice Bílého zámku, expozice gotického a renesančního umění, východní křídlo, 2. podlaží, místnost č. 9, perspektiva

1978–1992

tuš, fix, pauzovací papír

61 x 83,2 cm

Dar

Marie Davidová (* 1949)

Stanice Moskevská (Anděl), Bufet, interiér, perspektiva

1984

tužka, barevný pastel, papír, pauzovací papír
70,5 x 100 cm
Provenience: soukromá sbírka autorky
Dar

Eva Bánovská (1933–2022)
Vzorkovna porcelánu Božičany, perspektiva
1962–1965
tisk, akvarel, tužka, papír
38,1 x 59,8 cm
Provenience: soukromá sbírka Evy Bánovské

Václav Aulický (1944), Ivo Loos (1934–2009), Jindřich Malátek (1931–1990), Jiří Eisenreich (1927–2015), Jan Fišer (* 1944), Jiří Kozák (1922–2003)*
Transgas, perspektiva
1966–1978
světlotisk, papír
60 x 121 cm
Provenience: soukromá sbírka Jana Fišera
Dar

Péče o sbírky

V souvislosti s přípravou stálé expozice sbírky architektury a v rámci péče o sbírku a jejího odborného zpracování byly průběžně doplňovány kartotéky i databáze sbírkového fondu Bach. Byla podána a zpracována žádost o zapsání a úpravy dohledaných inv. č. během inventarizace v roce 2022 (308 inv. č.).

Sbírka konzultovala badatelské dotazy pro veřejnost a badatele z České republiky i zahraničí. V několika případech šlo o rešerši v rozsáhlých konvolutech architektů (např. J. Sokol, A. Metelák, K. Prager).

Dokumentace sbírek

V rámci dokumentace sbírky bylo do databáze sbírkového fondu nově zadáno či aktualizováno 3 468 záznamů lokace, 776 dalších záznamů bylo aktualizováno. Na žádost sbírky bylo zapsáno 315 nových položek.

Inventarizace

V roce 2022 proběhla řádná revize sbírkového fondu sbírky architektury (podsbírky: fotografie, plány, negativy, grafika, kresba), revidováno bylo 1 653 sbírkových předmětů. Během revize byl sbírkový fond fotografií přesunut na novou lokaci do nové skříně speciálně určené pro fotografie.

Výpůjčky domácích

Jiří Pelcl Design, Moravská galerie v Brně, Uměleckoprůmyslové museum, 25. 11. 2021 – 15. 9. 2023

1. AM 124, Jiří Pelcl, Tree object, model objektu
2. AM 125, Jiří Pelcl, Space object, model

Posvátné umění v nesvaté době. České sakrální umění 1948–1989, Muzeum umění Olomouc, 1. 10. 2022 – 24. 4. 2023

Dílo Jana Sokola

1. AP 1154-009 (i) Úprava krypty Sázavského kláštera, axonometrie, kresba tuší, papír pauzovací; dílo: výška – 47,8 cm, šířka – 54,2 cm
2. AP 1154-005 (e) Úprava krypty Sázavského kláštera, půdorys, kresba tuší, papír pauzovací; dílo: výška – 61 cm, šířka – 54,5 cm
3. AP 1217-004 (d) Křtitelnice pro kostel v Ústí nad Orlicí, 1956, kresba tuší, papír pauzovací; dílo: výška – 55 cm, šířka – 42,5 cm
4. AP 1217-014 (n) Úprava oltářní části kostela v Ústí nad Orlicí, 1979, kresba tuší, pp; dílo: výška – 73 cm, šířka – 64,6 cm
5. AP 1170-002 (b) Velké Meziříčí, skica kostelního portálu, 1950, kresba tužkou, tuší, pp; dílo: výška – 39,5 cm, šířka – 44,2 cm
6. AP 1150-002 (b) Návrhy pro hlavní oltář sv. Víta, persp. pohled na oltář, 1970, kresba tuší, pp; dílo: výška – 67,6 cm, šířka – 47,3 cm
7. AP 1150-004 (d) Dveře Zlaté brány u chrámu sv. Víta, tuš, papír; dílo: výška – 62,2 cm, šířka – 70,5 cm
8. AP 1069-020 (t) Kostel pro Luhačovice, perspektivní pohled, exteriér, kresba tužkou, pp; dílo: výška – 68 cm, šířka – 81,7 cm
9. AP 1069-21 (u) Kostel pro Luhačovice, perspektivní pohled, interiér, 1967–1968, kresba tužkou, pp; dílo: výška – 67,5 cm, šířka – 81,9 cm
10. AP 1069-028 (ab) Kostel pro Luhačovice, půdorys, kresba tuší, pp; dílo: výška – 65 cm, šířka – 56,5 cm
11. AP 1062-019 (s) Kostel na Pankráci, řez a pohledy, 1949, kresba tužkou, pp; dílo: výška – 40,8 cm, šířka – 86,7 cm
12. AP 1062-022 (w) Kostel na Pankráci, perspektivní skica exteriéru, 1949, kresba tužkou, pp; dílo: výška – 46 cm, šířka – 38,2 cm
13. AP 1062-024 (x) Kostel na Pankráci, perspektivní skica interiéru, 1949, kresba tužkou, pp; dílo: výška – 72 cm, šířka – 57 cm

Výpůjčky zahraniční

Retrotopia. Design for Socialist Spaces, Kunstgewerbemuseum, Berlín, konání v roce 2023

Dílo Věry a Vladimíra Machoninových

1. AP 49-001 (a), V. Machoninová, V. Machonin, Soutěžní návrh hotelu a festivalového kina v Karlových Varech, situace
2. AP 49-005 (e), V. Machoninová, V. Machonin, Soutěžní návrh hotelu a festivalového kina v Karlových Varech, půdorys
3. AP 49-006 (f), V. Machoninová, V. Machonin, Soutěžní návrh hotelu a festivalového kina v Karlových Varech, exteriér
4. AP 49-008 (h), V. Machoninová, V. Machonin, Soutěžní návrh hotelu a festivalového kina v Karlových Varech, interiér velkého sálu a haly

Výstavní činnost

Sbírková expozice 1956–1989: *Architektura všem*

Veletřní palác, ochoz 2. patra, od 7. 12. 2022, kurátor: Helena Huber-Doudová

Expozice se zaměřuje na architekturu a životní styl mezi lety 1956–1989. Životní styl je fenoménem, ve kterém se protínají každodenní zkušenosti a prožitky s architekturou a designem jako tvůrčími disciplínami. Prezentuje významná díla ze Sbírky architektury Národní galerie Praha autorů a autorek, jako jsou Václav Aulický, Věra a Vladimír Machoninovi, František Cubr, Karel Prager, Alena Šrámková, tvůrčích kolektivů jako Sial Liberec a další, doplněná o fotografie, filmy z Národního filmového archivu a dobové publikace.

Výstava *Raumschiff Enterprise. 50 Years of the Czech Embassy in Berlin / 50 let Velvyslanectví České republiky v Berlíně*

České centrum Berlín, 7. 4. – 3. 10. 2022, kurátorka: Helena Huber-Doudová, kurátorka ČC Simona Binko

Doprovodný program: Přednášky, moderované diskuse a prohlídky výstavy v rámci festivalu Triennale der Moderne Berlin, 1.–3. 10. 2022

Výstava se uskutečnila u příležitosti 50. výročí návrhu budovy velvyslanectví, od prvního nákresu z roku 1972 až po současnost. Budova Velvyslanectví České republiky navržená architekty Věrou a Vladimírem Machoninovými je jednou z berlínských ikon brutalismu. Výstava představila jedinečné poloinscenované fotografie budovy od renomovaných fotografů architektury Simona Schnepa a Morganea Renou. Doplnil je archiv historických plánů z Národní galerie v Praze, fotografie i model budovy z Berlinische Galerie a originální kusy nábytku z budovy Českého velvyslanectví. Výstavu a doprovodný program zorganizovalo České centrum v Berlíně ve spolupráci s Národní galerií v Praze a Ministerstvem zahraničních věcí ČR.

Publikační činnost

Helena Huber-Doudová (ed.), *1956–1989: Architektura všem. Životní styl – každodennost – média*, kat. výst., Praha: NGP 2022

Helena Huber-Doudová, Simona Binko, *Raumschiff Enterprise. 50 Years of the Czech Embassy in Berlin*, kat. výst., Berlin 2022

Helena Huber-Doudová (ed.), *Moderní žena – architektka. Projekce a realita ve střední Evropě od roku 1900*, Praha: UMPRUM, 2022

Helena Huber-Doudová, "Luckily, we all die of suffocation on 13 November 2026." *The Environment in Czech Design and Architecture After 1945*, in: Claudia Banz (ed.), *Retrotopia. Design for Socialist Spaces*, kat. výst. Kunstgewerbemuseum Berlin (upcoming 2023)

Helena Huber-Doudová, *The Czech embassy in Berlin: A contested architectural icon*, in: Frederick Bussmann, Diana Kopka (eds.), *Matrix Moderne | Ostmoderne*, Chemnitz: Staatliche Kunstsammlungen Chemnitz, 2022, 130–141.

Výzkumná činnost

Výzkumný projekt GAČR Architektura (ž.). Ženy, emancipace, architektura v druhé polovině 20. století

Ve druhém roce výzkumný projekt úspěšně pokračoval. Hlavními výsledky jsou:

- vědecký článek: Klára Brůhová – Petra Hlaváčková – Šárka Malošíková: Kde jsou ženy architektky? Odborné časopisy a utváření genderových aspektů architektonického diskurzu, Sešit pro umění, teorii a příbuzné obory, 33/2022, Výzkumné centrum Akademie výtvarných umění v Praze, s. 38–83.

- databáze 100 architektek naprogramovaná v roce 2021 byla naplněna 50 biografiemi: 31 delšími biografickými profily (medailon) a 19 kratšími profily (rejstřík). Doprovodný obrazový materiál a dokumenty jsou shromažďovány od autorek a rovněž digitalizovány

- byla vytvořena grafická podoba databáze a realizuje se její implementace na webové stránky

- 50 biografií architektek je přístupných prostřednictvím pilotní webové stránky

- proběhlo 10 rozhovorů s architektkami, ty byly přepsány a editovány; bylo vytvořeno 5 podcastů

- vybraným architektkám bylo rozesláno cca 95 dotazníků se základními 10 otázkami o situaci žen v architektuře. Vrátilo se 21 vyplněných, které poslouží jako zdroj informací pro sociologickou analýzu

- byly digitalizovány vybrané materiály ze soukromých archivů architektek (Z. Nováková, M. Davidová, M. Cajthamlová, J. Šimoníková, E. Bánovská, V. Rothbauerová), ze sbírky architektury NGP (A. Müllerová-Machoňová, A. Šrámková, V. Machoninová)

- do sbírky architektury byly pořízeny vybrané plánové a projektové dokumentace od 3 architektek (Z. Nováková, M. Davidová, E. Bánovská)

- prezentace výzkumného projektu „Ženy v architektuře“ – SALOON Prague, 29. 11. 2022

Digitalizace

V rámci přípravy stálé expozice bylo zdigitalizováno 185 inv. č. a pro projekt *Ženy v architektuře* 128 inv. č. sbírkového fondu. Obrazový materiál byl pracovníky fotooddělení nahrán do databáze Bach.

Dokumentace, digitalizace a ochrana sbírkového fondu

Ke konci roku 2022 bylo v Centrální evidenci sbírek MK ČR jako „Sbírka Národní galerie v Praze“ přihlášeno celkem 400 484 sbírkových předmětů, a to dle podsbírek:

Podsbírky	Počet sbírkových předmětů
Obrazy	16 870
Plastiky	9 134
Současné umění a nová média	792
Grafiky	269 005
Kresby	67 048
Asijské a americké umění	13 184
Architektura	23 234
Faksimile	1 217
CELKEM	400 484

Pokračoval projekt Modernizace digitalizačního pracoviště. Byla vyhotovena projektová dokumentace k přestavbě fotoateliéru a začal výběr dodavatele. Rovněž byl připraven proces stěhování a zřízení stálého digitalizačního pracoviště.

V rámci zabezpečení péče o sbírkový fond bylo zinventarizováno celkem **29 918** sbírkových předmětů.

Pokračovala digitalizace sbírkového fondu, kdy byla zhotovena digitální fotodokumentace k více než 3 000 sbírkových předmětů v celkovém objemu téměř 12 500 dílčích fotografií a odvozenin. Dále byla provedena fotodokumentace výstav, lektorských programů a akcí v objemu téměř 2 000 fotografií.

Na webových stránkách NGP byl spuštěn prezentační modul VADEMECUM, který v omezené míře umožňuje prezentovat podstatnou část sbírkových předmětů, a to se základními identifikačními údaji. Ke konci roku 2022 konvolut čítal více než 44 tis. sbírkových předmětů, a téměř 29,3 tis. z nich mělo připojenou obrazovou dokumentaci.

Prioritou v rámci projektu digitální transformace NGP je nákup a implementace nového sbírkového systému, který nahradí stávající systémy. Jako druhá priorita byla stanovena digitalizace sbírkových předmětů uložených ve Veletržním paláci. Proto byly v roce 2022 podány dva projekty na MK v rámci výzvy NPO. První projekt je na

pořízení a implementaci nového sbírkového systému, druhý projekt na provádění systematické digitalizace sbírkových předmětů. Projektová dokumentace k těmto projektům je vyústěním několikaleté snahy o nalezení realizovatelného řešení komplikované situace spojené se sbírkovou databází i samotným prováděním systematické digitalizace. Tato činnost je spojena i s přípravou děl k transportu do plánovaného nového depozitáře v Praze-Jinonicích.

Výkon agendy vývozu předmětů kulturní hodnoty

NGP vykonává činnosti související s vývozy předmětů kulturní hodnoty z území České republiky podle zákona č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty, v platném znění. V roce 2022 bylo přijato celkem 149 žádostí o vývozní osvědčení. Vydáno bylo 143 osvědčení, z toho 120 k trvalému vývozu a 23 osvědčení pro vývoz na dobu určitou pro díla vystavovaná v zahraničí. V roce 2022 byla 1 žádost o vydání vývozního osvědčení předána Policii ČR, neboť bylo zjištěno, že se jedná o předmět v minulých letech odcizený.

Restaurátorské oddělení

Během roku 2022 proběhla řada náročných restaurátorských zásahů spojených s přípravou výstavních projektů, nových sbírkových expozic NGP a zápůjček do tuzemských i zahraničních galerií a institucí. Celkem bylo komplexně restaurátorský ošetřeno 278 uměleckých děl, z toho 42 děl s pomocí externích restaurátorů.

Významná část aktivity restaurátorského oddělení (ROD) byla spjata s přípravou nové expozice Sbírkou moderního a současného umění pro 2. patro Veletržního paláce. Pro tento účel byl prohlédnut a ošetřen rozsáhlý konvolut vybraných uměleckých děl. Mezi díla, kterých se týkaly komplikovanější restaurátorské zásahy, patří například: *Nikdy to nevidím celé*, Ján Mančuška, P 8926; *Elektra*, Helen Escobedo de Kirsebom, P 6081; *Zarůstající ostrov*, František Hodonský, O 16328; a zejména pak obraz s velmi komplikovanou restaurátorskou problematikou *Protiválečný motiv IV*, Karel Šlengr, O 16643.

Významný podíl činnosti dále zastupovala prohlídka a příprava děl pro novou stálou expozici sbírky SAA v Salmovském paláci. Pro stálou expozici *Staří mistři II* bylo dokončeno restaurování velmi poničeného obrazu *Jan Křtitel*, Francký mistr, O 1367. Mezi náročné restaurátorské projekty děl z fondu sbírek NGP patří restaurování nové akvizice polychromované sochy *Madony z Havraně*. Na soše byl proveden detailní restaurátorský průzkum. Probíhá sondáž druhotných barevných vrstev.

Projekt kladoucí vysoké nároky na ROD představuje příprava výstavy věnované Petru Brandlovi. Restaurátoři prohlédli kompletní exponátovou náplň ze sbírek NGP a dále obrazy externích zapůjčitelů. Obdobně náročným projektem byla příprava výstavy Josefa Mánesa. Komplikovanější zásahy podstoupily například obrazy: *Podobizna Antonína Hoppela* a *Podobizna Eufemie Hoppelové*, O 5055, O 5054, *Podobizna děti hraběte Augusta Alexandra Silva-Taroucy*, O 4979, nebo *Položení základního kamene*, O 4603.

V rámci digitalizace byl zkontrolován rozsáhlý objem děl ze sbírky SMSU. Díla v nevyhovujícím stavu byla základně ošetřena.

V návaznosti na velmi náročný a úspěšně zakončený projekt restaurování dvou světelných plastik *Mužské a ženské torzo* a *Ležící torzo* od Zdeňka Pešánka zorganizovali pracovníci ROD odborný seminář se zahraniční účastí: *Plasty v restaurování moderního umění: problémy a perspektivy, 7.–8. 6. 2022, Veletržní palác*. Projekt a seminář byly realizovány za podpory nadace The Pudil Family Foundation.

Pracovníci ROD dále spolupracovali na řešení grantových výzkumných projektů. V rámci vybavování restaurátorských ateliérů byl z investičních prostředků NGP zakoupen skener digitálních RTG fólií.

Ve spojitosti s realizací depozitárního areálu v Praze-Jinonicích bude muset odbor zajišťovat také přípravu děl před jejich přestěhováním z Veletržního paláce. Vzhledem k předpokládanému rozsahu prací je nutné minimálně pět let před stěhováním začít s restaurátorskou kontrolou stavu jednotlivých děl a jejich přípravou k transportu. V rámci realizace byl proto zřízen nový specializovaný restaurátorský ateliér ve Veletržním paláci v 1. patře v jižním křídle. Následně započala restaurátorská kontrola stavu děl před transportem. Na tuto činnost byly využívány tři externí ukrajinské restaurátorky, které uprchly do ČR. Úspěšně se zapojily do práce v ateliérech a staly se významnou pomocí při plnění úkolů. Financování probíhalo formou dohody o provedení práce, která má významné finanční a administrativní omezení.

Restaurátorská kontrola stavu děl je rovněž součástí podaného digitalizačního projektu.

Chemicko-technologická laboratoř

Byl proveden přírodovědný průzkum na cca 110 výtvarných objektech a bylo zpracováno cca 240 mikrovzorků malby, polychromie, dřeva a textilu. Mimořádný materiálový průzkum proběhl v rámci nákupu nové akvizice do SSU u díla *Madona z Havraně* a u soch *Panna Marie a Sv. Jan Evangelista* rovněž ze SSU. Pro tuto sbírku pokračovaly laboratorní průzkumy několika desítek děl francouzské provenience pro potřeby soupisového katalogu. Významný objem děl (několik desítek), na kterých proběhlo rozsáhlé materiálové bádání, pocházel ze Sbírký moderního a současného umění, kde byly jednak na kovových plastikách sledovány povrchové úpravy pro ověření a rozlišení umělých patin a jednak na dílech, kde bylo podezření na výskyt azbestu v použitých výtvarných materiálech. Dále byl proveden navazující průzkum dalších podmaleb na skle ze Sbírký umění Asie a Afriky. Rozsáhlé průzkumné práce metodami neinvazivní analýzy a následné analýzy vzorků odebraných ze zájmových lokalit se realizovaly na dílech Josefa Lady a Kamila Lhotáka. Výsledky byly doplňovány o analýzy provedené externími spolupracovníky. V rámci projektu Pešánek byla editorsky a autorsky připravena publikace *Torza. Pešánek* v české i anglické mutaci, která zpracovala a odborné veřejnosti představila proces průzkumu světelně kinetických plastik Zdeňka Pešánka *Mužské a ženské torzo* a *Ležící torzo*. Odborní pracovníci se rovněž aktivně podíleli na workshopu věnovaném tomuto tématu. Proběhl 7.–8. 6. 2022 ve Veletržním paláci a připraven byl dokumentární film.

Odborní pracovníci chemicko-technologické laboratoře byli v roce 2022 oceněni ministrem vnitra za mimořádné výsledky v oblasti bezpečnostního výzkumu, experimentálního vývoje a inovací. Cena byl udělena za výsledky dosažené v rámci řešení vědeckého projektu *Komplexní instrumentální metodika pro posuzování pravosti výtvarných děl, databáze materiálů barevných vrstev 20. století*.

V roce 2022 bylo pokračováno v řešení bezpečnostního projektu *Rozvoj strategického klastru pro efektivní instrumentální technologické postupy při odhalování padělků výtvarných děl moderního umění ve forenzní oblasti*. Je řešen v rámci programu Strategická podpora rozvoje bezpečnostního výzkumu ČR 2019 až 2025 (IMPAKT 1) pod Ministerstvem vnitra ČR (BV III/1-VS). Vzniká ve spolupráci s Kriminologickým ústavem PČR a s Fakultou chemické technologie Univerzity Pardubice. Za NGP je hlavní řešitelkou Radka Šefců.

V rámci projektu NAKI II *Technologie ošetření a identifikace degradačních procesů keramických nálezů z hradčanských paláců – Metody restaurování a konzervování pórovité i slinuté keramiky a porcelánu* byla ve spolupráci s ředitelkou SSU Olgou Kotkovou realizována příprava výstavy a doprovodné publikace *Sochy z hlíny. Terakoty italských mistrů 15. až 19. století ze sbírek Národní galerie v Praze*. Výstava byla zahájena 8. 11. 2022 ve Šternberském paláci.

V rámci grantového projektu NAKI II *Mobilní zařízení pro zobrazování a analýzu vrstevnaté malby a polychromie děl starého umění* byl ve spolupráci s kurátorkou SSU Štěpánkou Chlumskou připraven hlavní výstup projektu za NGP výstava a doprovodná publikace *V hloubce a po povrchu*.

V roce 2022 v oblasti vědeckého úkolu č. 5 DKRVO *Komplexní průzkum výtvarných materiálů ve výtvarných objektech od 13. do 19. století a vytvoření databáze mikroskopických a spektroskopických dat* pokračovali odborní výzkumní pracovníci Chemicko-technologické laboratoře v získávání a shromažďování dat ze standardních, přesně definovaných výtvarných materiálů (anorganické a organické látky – pigmenty, barviva, pojiva, pryskyřice aj.).

V rámci modernizace přístrojového vybavení pro vědeckou analýzu byly získány grantové finanční prostředky ve výši 2,4 mil. Kč na nákup kapalinového chromatografu s příslušenstvím. Přístroj splňuje vysoké nároky na provádění specializovaných přírodovědných analýz. Nákupem došlo k významné modernizaci přístrojového vybavení laboratoře.

V rámci výzvy MK ČR dotačního programu Národní a kulturní identity (NAKI III) byl ve spolupráci VŠCHT Praha a Technického muzea v Brně připraven do soutěže grantový projekt *Klasifikační systém moderních materiálů sbírkových předmětů z hlediska vlivu na agresivitu prostředí*, který nebyl vybrán k financování.

Správa depozitářů

V depozitářích probíhal ve spolupráci s oddělením Technické správy budov nepřetržitý monitoring vnitřního klimatu, v součinnosti s Chemicko-technologickou

laboratoří pravidelná kontrola a měření přítomnosti nežádoucích organických nečistot a plísní. Podle plánu se uskutečnily pravidelné kontroly EZS a EPS.

Správci depozitářů kontinuálně spolupracují s odbornými pracovníky sbírek a restaurátorských ateliérů. Domácím i zahraničním badatelům byla v depozitářích předkládána umělecká díla ke studiu. V depozitářích vznikají ve spolupráci s odbornými pracovníky Chemicko-technologické laboratoře průzkumy uměleckých děl. V depozitářích probíhala pravidelná inventarizace sbírkových předmětů v součinnosti s odbornými pracovníky jednotlivých sbírek (v roce 2022 SUDS, SSU, SGK, SMSU).

Správci depozitářů kontinuálně monitorovali aktuální stav děl v nich uložených.

V expozicích a depozitárních prostorách VP celoročně docházelo k výpadkům zvlhčování kvůli nefunkčnímu vyvíječi páry. Situace byla (na jaře a na podzim) řešena umístěním mobilních zvlhčovačů a dokoupením nových zvlhčovacích přístrojů. V letních měsících naopak výrazně stoupala relativní vlhkost a depozitáře byly vybaveny mobilními odvlhčovači.

Nové vyvíječe páry mohly být zprovozněny až v prosinci 2022. Od té doby se řeší regulace vyvíječů a v depozitářích dochází k výrazným výkyvům relativní vlhkosti, proto tam budou i nadále umístěny mobilní zvlhčovače.

Vzhledem k pozdější rekonstrukci VP bude nutné opravit technologická zařízení udržující klima tak, aby byly zajištěny vhodné podmínky pro uložení děl.

VĚDA A VÝZKUM

Publikační a ediční činnost

Ediční oddělení (EDI) zajišťuje ediční činnost NGP v úzké spolupráci s historiky umění, kurátory, lektory, restaurátory, archivem, knihovnou a dalšími pracovišti. V roce 2022 byla vedle tradičního typu tiskovin – katalogů k úspěšným stejnojmenným výstavám (*ZENGA – japonské zenové obrazy ze sbírky Kaeru-an; Markéta Othová: Již brzy; V hloubce a po povrchu. Přírodní vědy a umění; Sochy z hlíny. Terakoty italských mistrů 15. až 19. století ze sbírek Národní galerie v Praze*) a dvou periodik – vydána také mezioborová monografie *Pešánek. Torza*. Doprovodily je menší publikace určené především mladšímu publiku. Spojení výpravných odborných knih s těmi cenově přístupnějšími (popularizačními) se znovu osvědčilo a bylo pozitivně hodnoceno.

EDI spolupracovalo také na redakčních úpravách textů, které během roku vznikaly v oddělení Digitální a vizuální komunikace a PR i v jednotlivých sbírkách. Jednalo se o letáky k aktuálním výstavám, tiskové zprávy a nejrůznější typy textů publikovaných online, ať už na webových stránkách galerie, nebo na Facebooku. Součástí odborné pracovní náplně EDI bylo zajišťování reprodukční a licenční obrazové agendy související s konkrétními vydávanými tituly.

Důležitou činnost spojenou s výstavními projekty napříč galerií představuje spolupráce všech dotčených oddělení na výběru grafika a architekta, v případě EDI především ve spojení s formulací požadavků nejen na vizuální atraktivitu konkrétní publikace, ale i na kvalitní knižní grafiku a schopnost profesionální grafické práce.

V roce 2022 vydala NGP celkem 25 publikací, většinu z nich v cizojazyčných mutacích, některé dvoujazyčně nebo s anglickým resumé. Rozsáhlá knižní produkce instituce vstoupila díky své odborné a vizuální kvalitě opět do povědomí nejen české, ale též mezinárodní odborné i širší veřejnosti.

Výstavní katalogy a monografie

Markéta Hánová – Jana Ryndová (eds.), *ZENGA – japonské zenové obrazy ze sbírky Kaeru-an*
česky, anglické resumé, 152 stran, 120 reprodukcí

Adéla Janíčková (ed.), *Markéta Othová: Již brzy*
česky, anglicky, 144 stran, 80 reprodukcí
/Adéla Janíčková (ed.), *Markéta Othová. Coming Soon!*

Štěpánka Chlumská – Radka Šefců (eds.), *V hloubce a po povrchu. Přírodní vědy a umění*
česko-anglicky, 120 stran, 40 reprodukcí

Olga Kotková – Radka Šefců (eds.), *Sochy z hlíny. Terakoty italských mistrů 15. až 19. století ze sbírek Národní galerie v Praze*
česky, anglicky, 128 stran, 40 reprodukcí
/Olga Kotková – Radka Šefců (eds.), *Clay Sculptures. Terracottas by 15th to 19th Century Italian Masters in the Collections of the National Gallery in Prague!*

Helena Huber-Doudová (ed.), *1956–1989: Architektura všem*
česky, anglicky, 228 stran, 160 reprodukcí
/Helena Huber-Doudová (ed.), *1956–1989: Architecture for All*

Markéta Dlábková – Veronika Hulíková, *Josef Mánes. Člověk – umělec – legenda*
česky, anglické resumé, 192 stran, 150 reprodukcí

Rado Ištok (ed.), *Eva Kořátková. Moje tělo není ostrov*
česky, anglicky, 24 stran, 10 reprodukcí
/Rado Ištok (ed.), *Eva Kořátková: My Body Is Not an Island!*

Petra Zelenková, *Miracula mundi*
česko-anglicky, 36 stran, 25 reprodukcí

Petr Šámal, *Smrtné hříchy Jamese Ensora*
česky, anglické resumé, 56 stran, 30 reprodukcí

Blanka Kubíková, *Grafiky s rodokmenem* (online)
česko-anglicky, 36 stran, 25 reprodukcí

Irena Nývltová – Radka Šefců – Klára Velíšková (eds.), *Pešánek. Torza*
česky, anglicky, 194 stran, 200 reprodukcí
/Irena Nývltová – Radka Šefců – Klára Velíšková (eds.), *Pešánek. Torsos*/

Umění v archivu

Radka Heisslerová (ed.), *Malíři Nového Města pražského v období baroka*
česky, anglické resumé, 280 stran, 40 reprodukcí

Periodika

Martin Musílek (ed.), *Bulletin NGP XXXII/2022*
Alena Volrábová (ed.), *Ars linearis XII/2022*

Exhibition guide

Helena Huber-Doudová, *1956–1989: Architektura všem*
česky, anglicky, 56 stran, 20 reprodukcí
/Helena Huber-Doudová (ed.), *1956–1989: Architecture for All*

NGP dětem

Monika Švec Sybolová – Lenka Jasanská, *Jakou barvu má nejdelší století*
česky, 152 stran, 120 reprodukcí

Blanka Kafková, Hana Rosenkrancová, *Mánes. Obrazy do kapsy*
česko-anglicky, 60 stran, 40 reprodukcí

Ida Muráňová, Šárka Matoušková, Alice Němcová, *Filla. Obrazy do kapsy*
česko-anglicky, 60 stran, 40 reprodukcí

Alice Němcová, Ida Muráňová, *Kmentová. Obrazy do kapsy*
česko-anglicky, 60 stran, 40 reprodukcí

Věda a výzkum

Vědecká a odborná činnost jsou v NGP úzce provázány se statutárními úkoly instituce, mezi něž patří zejména správa sbírek, výstavnictví, publikační činnost, vzdělávání a zpřístupnění sbírkových předmětů široké veřejnosti. Zahrnují velké spektrum činností od základního výzkumu (badatelská činnost je nejčastěji završena knižní monografií) přes experimentální výzkum (chemické a přírodovědné průzkumy děl a jejich materiálů) až po aplikovaný výzkum (výstavní projekty, online databáze, certifikované metodiky).

Rozsáhlá mezinárodní vědecko-výzkumná spolupráce v roce 2022 pokračovala krátkodobými stážemi v rámci výměnných pobytů kurátorů, restaurátorů a lektorů NGP se Staatliche Kunstsammlungen Dresden. Odborní pracovníci NGP také

spolupracovali na výstavních projektech s předními světovými muzei umění: Centre Pompidou, Rijksmuseum, Uměleckohistorické muzeum ve Vídni, Fondation Custodia – Lugt Collection a Musée du Louvre, jak je popsáno jednotlivými Sbírkami.

K tuzemským kooperacím lze zařadit badatelské aktivity vztahující se ke zpracování sbírkových fondů v odborné spolupráci s Masarykovou univerzitou v Brně, Univerzitou Karlovou v Praze, Univerzitou Palackého v Olomouci, Muzeem umění Olomouc, Moravskou galerií v Brně nebo s Filosofickým ústavem Akademie věd České republiky.

K vlastní odborné a vědecko-výzkumné činnosti a výzkumné spolupráci se v roce 2022 řadila realizace mezinárodních i tuzemských výstavních projektů, včetně přípravy výstavních katalogů a dalších doprovodných publikací.

Úspěchy a ocenění

Značným úspěchem domácí vědecko-výzkumné spolupráce NGP a Kriministického ústavu Policie České republiky je získání Ceny ministra vnitra za mimořádné výsledky v oblasti bezpečnostního výzkumu, experimentálního vývoje a inovací za rok 2022. Cena byla udělena díky spolupráci na projektu Komplexní instrumentální metodika pro posuzování pravosti výtvarných děl, databáze materiálů barevných vrstev 20. století, který byl realizován v letech 2017 až 2021. Projekt je ve světovém měřítku unikátní nejen mezioborovým spojením, ale také zaměřením na nástroje odhalování padělků moderního umění.

Řešené grantové projekty

2021–2025

Rozvoj strategického klastru pro efektivní instrumentální technologické postupy při odhalování padělků výtvarných děl moderního umění ve forenzní oblasti (MV, VJ01010004, hlavní řešitelka za NGP Radka Šefců, projekt ve spolupráci s Kriministickým ústavem Policie ČR a Univerzitou Pardubice)

2021–2023

Architektura (ž.). Ženy, emancipace, architektura v druhé polovině 20. století (GAČR, GA 21-22749S, hlavní řešitelka za NGP Helena Huber-Doudová, projekt ve spolupráci s Vysokou školou uměleckoprůmyslovou v Praze)

2019–2022

Malíř Josef Mánes (1820–1871) – mezi romantismem a realismem, uměním užitým a „krásným“, národním a mezinárodním, akademismem a modernitou (GAČR, GA 19-10562S, řešitelka za NGP Markéta Dlábková, projekt ve spolupráci s Ústavem dějin umění AV ČR, v. v. i. – hlavní řešitel)

2019–2022

Karel Škréta (1610–1674) a univerzitní teze v českých zemích (GAČR, GA 19-18098S, hlavní řešitelka za NGP Petra Zelenková)

2019–2022

LINDAT/CLARIAH-CZ: Digitální výzkumná infrastruktura pro jazykové technologie, umění a humanitní vědy (MŠMT, LM 2018101, řešitel za NGP Tomáš Vavříčka, projekt ve spolupráci s Univerzitou Karlovou – hlavní řešitel – a dalšími jedenácti vědeckovýzkumnými institucemi)

2018–2022

Mobilní zařízení pro zobrazování a analýzu vrstevnaté malby a polychromie děl starého umění (MK, NAKI II, DG18P02OVV006, řešitelka za NGP Štěpánka Chlumská, projekt ve spolupráci s Ústavem teoretické a aplikované mechaniky AV ČR, v. v. i. – hlavní řešitel, a s Českým vysokým učením technickým v Praze)

2018–2022

Technologie ošetření a identifikace degradačních procesů keramických nálezů z hradčanských paláců – Metody restaurování a konzervování pórovité i slinuté keramiky a porcelánu (MK, NAKI II, DG18P02OVV028, řešitelka za NGP Radka Šefců, projekt ve spolupráci s Vysokou školou chemicko-technologickou v Praze – hlavní řešitel – a Archeologickým ústavem AV ČR, v. v. i., Praha)

Knihovna

Knihovna NGP je specializovanou knihovnou zaměřenou na výtvarné umění – malířství, sochařství, architekturu a dějiny umění. Poskytuje knihovnicko-informační služby jednak zaměstnancům instituce pro jejich odbornou a vědeckou práci, jednak veřejnosti, které zpřístupňuje své fondy k prezenčnímu studiu. Fond knihovny tvoří odborné publikace zaměřené na výtvarné umění, výstavní katalogy českých a zahraničních výtvarníků a sbírek, z nichž významným celkem jsou výstavní a sbírkové katalogy Národní galerie od roku 1821. Specifickou část fondu tvoří aukční katalogy. Zajímavou součástí fondu je sbírka odborných publikací zaměřených na orientální umění. Důležitý je také rozsáhlý historický fond, který zahrnuje publikace z původní knihovny Společnosti vlasteneckých přátel umění, včetně starých tisků. V současné době má knihovna ve svém fondu 129 083 knihovních jednotek. Fond odborných periodik je rovněž obsáhlý a zahrnuje v sobě periodika české i zahraniční provenience od roku 1839.

V roce 2022 bylo dokončeno restaurování 3 titulů z historického fondu knihovny. Jedná se o sbírku rytin podle slavných mistrů Kurfiřtské falcké akademie výtvarných umění v Düsseldorfu z roku 1780: *Recueil de desseins gravés d'après les fameux maitres tirés de la collection de l'Academie Electorale Palatine des beaux Arts á Düsseldorf*. Paris, 1780. Dále je to soubor kreslířských předloh a krátkých teoretických studií obsahující ilustrační mědirytiny a lepty: Preißler, Johann Daniel, *Die durch Theorie erfundene Practic, oder, Gründlich-verfasste Reguln, deren man sich als einer Anleitung zu berühmter Künstlere Zeichen-Werken bestens bedienen kan*. Nürnberg, 1765. Třetím restaurovaným svazkem jsou životopisy vojenských

a politických osobností ilustrované rytými portréty z roku 1674: Gualdo Priorato, Galeazzo, *Vite, et azzioni di personaggi militari, e politici*. Vienna, 1674.

Významným zdrojem odborných informací jsou elektronické informační zdroje a licencované odborné článkové databáze. Knihovna je zapojena do projektu CzechElib, jehož garantem jsou Národní technická knihovna a MŠMT. Prostřednictvím projektu získala NGP přístup do databáze *Art & Architecture Source* firmy EBSCO, která patří k důležitým informačním zdrojům v oblasti výtvarného umění, architektury a příbuzných oborů. Knihovna nabízí přístup i do neméně významné zahraniční elektronické článkové databáze *JSTOR*. Do fondu knihovny byla v roce 2022 získána také významná plnotextová databáze *Lexikon der christlichen Ikonographie online* nakladatelství Brill. V roce 2022 zprostředkovala knihovna svým čtenářům přístup k *Národní digitální knihovně (NDK)*, provozované Národní knihovnou ČR – *Díla nedostupná na trhu (DNNT)*.

K významným zdrojům akvizice české i zahraniční literatury se řadí výměna publikací s podobně zaměřenými světovými a tuzemskými institucemi a jejich knihovnami. V roce 2022 získala knihovna výměnou 336 odborných publikací.

V roce 2022 také pokračovalo zapojení do projektu *Souborný katalog uměleckohistorických knihoven (ARTlib)*. Jeho cílem je jednoduše a z jednoho zastřešujícího prostředí vyhledávat uměnovědnou literaturu paralelně v katalozích všech zúčastněných knihoven projektu (NGP, Akademie výtvarných umění v Praze, Uměleckoprůmyslové museum v Praze, Národní technické muzeum, Národní filmový archiv, Galerie výtvarného umění v Ostravě, Moravská galerie v Brně, Muzeum umění v Olomouci, Západočeské muzeum v Plzni, Západočeská galerie v Plzni). Byla navázána spolupráce s další partnerskou institucí – Ústavem dějin umění AV ČR. Portál je přístupný také prostřednictvím webových stránek NGP.

V průběhu roku zpřístupnila knihovna v digitální podobě další dva tituly ze svého historického fondu. K výpravnému sbírkovému katalogu z roku 1786, který představuje proslulou obrazovou sbírku Filipa II. Orleánského, vystavenou v Palais Royal v Paříži, přibyl katalog *Gemäldegalerie* v Drážďanech z roku 1765 a katalog sbírky *Kaiserliche Gemälde-Galerie* ve Vídni z roku 1783. Dokumenty jsou přístupné v digitální knihovně katalogu Portaro.

Na počátku roku byla zahájena katalogizace daru osobní knihovny Naděždy Blažičkové-Horové. Tato význačná historička umění byla dlouholetou ředitelkou Sbírkou umění 19. století. Soubor obsahuje cenné publikace z oboru výtvarného umění a dějin umění, zejména k umění 19. století a klasické moderny. Jedná se o velmi důležité obohacení knižního fondu knihovny, neboť zahrnuje publikace získané z rodinné pozůstalosti akademického malíře Oldřicha Blažička, představitele moderní krajinomalby, a Oldřicha Jakuba Blažička, významného historika umění, navazujícího ve své vědecké práci na Antonína Matějčka.

V roce 2022 navštívilo knihovnu 721 čtenářů, kteří si vypůjčili 2 438 odborných publikací (1 963 prezenčně a 475 absenčně).

Archiv

Archiv Národní galerie v Praze patří v soustavě archivů ČR mezi tzv. specializované archivy. Jeho činnosti vycházejí z příslušných ustanovení zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě, ve znění pozdějších předpisů. Posláním archivu je získávání, odborné zpracování, evidence a ochrana archiválií a s tím související zpřístupňování dokumentů vědeckým pracovníkům NGP i odborné veřejnosti.

V roce 2022 pracovníci archivu pokračovali v inventarizaci archivních fondů a sbírek a tím i v jejich zpřístupnění širší badatelské veřejnosti. Mezi nejvýznamnější zpracované nebo revidované soubory patří archivní fondy Lubor Hájek, Bořivoj Žufan, František Bílek, Pražská malířská bratrstva, Národní galerie v Praze (období 1976 až 1980), Dokumentace výstav NGP (období 1976 až 1980), sbírka Varia a Sběrka výstavních plakátů. Důležitým přínosem pro badatele se stal také publikovaný soupis výstav NGP pro období 2005 až 2015.

Archiv poskytoval badatelské zázemí především pro odborníky v oblasti výtvarného umění a jeho dějin z ČR i zahraničí. V roce 2022 jej navštívilo 87 badatelů, kteří absolvovali 219 badatelských návštěv. Bylo vyřízeno 255 badatelských dotazů.

Získáním několika významných akvizic se doplnily především osobní fondy. Unikátním dodatkem získaným do archivu je soubor dopisů adresovaných sochaři Josefu Václavu Myslbekovi. O rukopisy, korespondenci a fotografie byly obohaceny též fondy malíře Oldřicha Blažíčka a historika umění Oldřicha Jakuba Blažíčka. Archiv též získal nový osobní fond sochaře Jiřího Korce. Celoročně probíhalo shromažďování výstřižků, katalogů a plakátů k dokumentaci činnosti instituce v roce 2022.

Proběhlo restaurování dvaceti kusů plakátů výstav, přičemž stupeň poškození u některých z nich byl tak vysoký, že hrozil jejich zánik. Při výběru se přihlíželo nejen k jejich stavu, ale též k výtvarné i historické hodnotě. Zvoleny byly především plakáty výstav Krasoumné jednoty a uměleckého spolku SVU Mánes.

Pracovníci archivu v roce 2022 publikovali několik odborných studií a edic, z nichž lze upozornit především na samostatnou publikaci *Malíři Nového Města pražského v období baroka. Edice písemných materiálů novoměstského malířského cechu*, vydanou v knižní řadě *Umění v archivu* (svazek č. 7).

Archiv úzce spolupracoval s Ústavem dějin umění AV ČR na webových databázích (*Databáze uměleckých výstav v českých zemích; Quirin-lexikon. Materiálie k dějinám výtvarného umění 17. a 18. století v českých zemích*). Dále zapůjčil archiválie na výstavy *V kroužcích dýmu: Portrét moderního umělce* (NG), *Ivan Meštrović (1883–1962): Sochař a světoobčan* (Galerie hlavního města Prahy), poskytl digitalizované archiválie pro výstavy a publikace, např. pro výstavu *Pražská Pallas a Moravská Hellas 1902, Auguste Rodin v Praze a na Moravě* (Galerie hlavního města Prahy), *Řeč plakátu 1890–1938* (Uměleckoprůmyslové museum v Praze) a monografii *Minka Podhajská* (Uměleckoprůmyslové museum v Praze).

VÝSTAVY A EXPOZICE

Krátkodobé výstavy

Markéta Othová

29. 4. – 30. 10. 2022 Veletržní palác (kurátorka: Adéla Janíčková)

ZENGA

27. 5. 2022 – 31. 5. 2023 Salmovský palác (kurátorka: Markéta Hánová)

V kroužcích dýmu

23. 9. 2022 – 8. 1. 2023 Veletržní palác (kurátorka: Petra Kolářová)

Eva Kořátková: Moje tělo není ostrov

6. 12. 2022 – 4. 6. 2023 Veletržní palác (kurátorský tým: Sandra Patron, Bordeaux a Rado Ištok)

V hloubce a po povrchu

6. 12. 2022 – 26. 3. 2023 Anežský klášter (kurátorka: Štěpánka Chlumská)

Sochy z hlíny

8. 11. 2022 – 26. 3. 2023 Šternberský palác (kurátorka: Olga Kotková)

Grafické kabinet

Zahraniční projekty v rámci předsednictví ČR, zahraniční spolupráce

Umělci pro Evropu

Rada Evropy, Brusel (kurátor: Michal Novotný)

12. 7. – prosinec 2022

Květinová unie

Při příležitosti letošního českého předsednictví v Radě Evropské unie vyzdobilo dvě budovy v Bruselu devět mladých českých umělců a designérů. Ti se rozhodli svou prací vyjádřit hodnoty, které pro ně Evropská unie zosobňuje a které by podle nich měla zastávat i v budoucnu. Snažili se také spíše zdůraznit myšlenku evropanství než prezentaci České republiky jakožto jednoho státu. Jejich kolektivní projekt i individuální intervence spojila představa společenství květů vyrůstajících z jedné země, která zároveň podtrhovala ekologickou problematiku, jež během českého předsednictví silně rezonovala. Všechna díla byla vytvořena speciálně pro tuto výstavu.

[Květinová unie | Národní galerie Praha \(ngprague.cz\)](https://www.ngprague.cz)

Milena Dopitová: Even Odd

Bozar, Brusel (kurátoři: Michal Novotný, Eva Skopalová)

16. 8. – 30. 10. 2022

Jedná se o další mezinárodní projekt, který reprezentoval ČR u příležitosti předsednictví v Radě Evropské unie. Byla uspořádána ve spolupráci s Bozar – Centre for Fine Arts Brussel. Tvořil ji soubor objektů, které metaforicky představují sounáležitost evropské společnosti.

Spolupráce s Centre Pompidou:

Move Festival

Veletržní palác, Velká dvorana

(10. 6. – 9. 10. 2022, kurátoři: Michal Novotný, Caroline Ferreira)

Move: Intimita jako vzdor

Tento ročník akce Move, kterou pařížské Centre Pompidou pořádá od roku 2017, se poprvé představil také divákům v Praze. Hlavním tématem se stala intimita a způsob jejího vystavování. Na konci 60. let ženské umělkyně podle zásady, že soukromé je politické, tematizovaly ve své tvorbě, zejména v médiu videa a fotografie, svůj soukromý život: své soukromé prostředí, svá těla, romantické vztahy i sexualitu. Intimita byla v patriarchální společnosti bagatelizována a odsouvána do soukromé sféry, vnímané jako protipól univerzálních, základních společenských témat. Pro tehdejší feministické teorie však rozkrývání každodenní zkušenosti žen představovalo prostředek odhalování mechanismů dominance a rozvíjení kolektivního vědomí. V tomto ohledu je intimita nástrojem emancipace menšin.

Move: Culture club

Paříž, Centre Pompidou

Pařížská edice festivalu Move uvedla výstavním projektem s názvem Culture Club – Kolektivní těla sedm českých umělců a umělkyní, kterými byli Daniela a Linda Dostálkovy, Julia Gryboš, Barbora Zentková, Marie Tučková, Lukáš Hofman a Anna Daučíková. Tématem se staly otázky těla a tělesnosti. Stejně jako individuální tělo bylo i kolektivní tělo zasaženo pandemií a s ní souvisejícím požadavkem dodržovat fyzický odstup. Náš pohled na těla existující společně v jednom prostoru se změnil, a krása, síla a energie, které vyvíjejí, se nyní zdají být o to významnější. Kromě toho se výrazněji projeví rozdíl mezi těmi, kdo volají po naprosté individuální svobodě, a těmi, kdo usilují o kolektivní tělo, které více než kdy jindy představuje skutečně bezpečný prostor.

Za podpory NGP se v roce 2022 ve Veletržním paláci uskutečnily tyto projekty:

Cena Jindřicha Chalupického

Veletržní palác, Malá dvorana, mezanin

23. 9. 2022 – 8. 1. 2023

Fotograf Festival

Veletržní palác, 3. patro, ochoz

23. 9. 2022 – 8. 1. 2023

Se.S.ta

Tanec v galerii ve spolupráci s Tancem Praha

Dříve zahájené projekty, které pokračovaly v roce 2022:

Falza? Falza!

Šternberský palác

19. 11. 2021 – 1. 5. 2022, kurátorka: Olga Kotková

Buddha zblízka

Valdštejnská jízdárna

3. 12. 2021 – 24. 4. 2022, kurátorka: Markéta Hánová

Digitální blízkost

Veletržní palác

11. 11. 2021 – 10. 7. 2022, kurátor: Michal Novotný

DALŠÍ AKTIVITY

Vzdělávací a veřejné programy

NGP oslovuje širokou veřejnost segmentovanými programy, zohledňujícími potřeby různých cílových skupin publika i míru náročnosti od nízkoprahových a obecných a podporujících všeobecný přehled po aktivitu, které umožňují jít do hloubky a celoživotně se vzdělávat.

V roce 2022 proběhlo celkem 1 725 programů pro 37 627 osob. Z hlediska zájmu veřejnosti je patrné oživení, rozsah programů se značně přiblížil stavu před pandemií nemoci covid-19 a oproti předchozímu roku vykázal nárůst o více než 140 %.

NGP ŠKOLÁM A PEDAGOGŮM

Tým profesionálních lektorů realizoval 749 programů pro 14 343 žáků, studentů a pedagogů.

V rámci metodické podpory pedagogů vznikla řada komentovaných prohlídek k aktuálním výstavám, studijní materiály a inspirační videa s metodickými materiály a návody pro tvorbu se žáky a studenty, inspirované díly ze sbírek NGP. Tyto materiály jsou dostupné v sekci webu NGP <https://www.ngprague.cz/vzdelavaci-programy/pro-pedagogy>. K výstavě *Digitální blízkost* se uskutečnily projektové dny, které formou tematických workshopů otevřely žákům a studentům postupy současného umění.

Uskutečnil se akreditovaný seminář pro pedagogy primárního vzdělávání (akreditace: MŠMT-14222/2018-1-550) s názvem *Galerie jako inspirace*. V rámci spolupráce s NIPOS Artama byl realizován Druhý přípravný seminář k 17. celostátní přehlídce výtvarných prací dětí a mládeže „*Blízko i daleko*“, kde mohlo 64 pedagogů rozvíjet svoji inspiraci uměním pro vlastní výuku. V rámci spolupráce na konceptu „Učení

hrou“ proběhly projektové dny, podpořené společností LEGO. Pro pedagogy bylo uspořádáno 18 edukačních programů včetně komentovaných prohlídek zdarma pro celkem 467 osob. Během roku pokračovala spolupráce s pedagogickými fakultami Univerzity Karlovy a Univerzity v Hradci Králové, především formou metodických setkání a konzultací a prezentací či workshopů pro studující pedagogických oborů.

NGP tradičně přispěla i k organizaci iniciativy *Máš umělecké střevo*, určené studujícím středních škol. V listopadu hostila instituce z pozice stakeholdera projektu AMASS závěrečnou prezentaci jeho řešitelů.

NGP DĚTEM – PROGRAMY PRO DĚTI S DOSPĚLÝMI

Mezigenerační programy otevírají galerii jako prostor pro setkávání, tvorbu a prožitek umění. NGP uspořádala v expozicích, výstavách, ateliérech, zahradách a velkorysém prostoru Pop-up Korza celkem 405 živých programů pro 11 571 osob.

V období letních prázdnin se uskutečnilo 5 týdenních letních ateliérů pro děti. Během školního roku probíhaly každý týden 3 ateliéry pro děti <https://www.ngprague.cz/vzdelavaci-programy/pro-deti/ateliery>, každý ze 42 týdnů 5x také populární Herna pro děti 1,5–5 let s dospělými s velkorysým programem, inspirovaným díly ze sbírkových expozic i výstav NGP. Vzdělávání dětí je tak zajištěno od 1,5 roku do dospělosti. Programy rozvíjejí kreativitu, vizuální gramotnost, povědomí o dějinách umění a kritické myšlení. Prostřednictvím dětí se k umění a návštěvám galerie dostávají také dospělí, a programy tak mají vícegenerační charakter.

Pro expozici umění středověku byl vytvořen nový malý hravý průvodce pro děti od 4 let s dospělými v rámci řady *Kde se skrývá?*. Leporelo slouží jako jednoduchý průvodce s otázkami a úkoly ke stěžejním a atraktivním obrazům, které dospělý s dítětem v expozici vyhledává a debatuje s ním. Tyto materiály byly k dispozici zdarma ke vstupence.

Hudebně-výtvarné dílny pro děti a hravé dospělé PICOLLI, připravené ve spolupráci s Collegium Marianum, spojily středověk se současností a výtvarné umění a architekturu s hudbou.

V rámci festivalu *Den architektury* vznikla pro objekt Anežského kláštera a Schwarzenberského paláce a jejich okolí populární pátrací hra. Funkcionalistickým Veletržním palácem a jeho zákoutími pak mohli návštěvníci projít v programu *Veletržák pro malé i velké*.

INTERAKTIVNÍ STUDIA

V rámci nepřímé edukace byla realizována interaktivní studia a zóny ve výstavách *ZENGA*, *V kroužcích dýmu*, *Moje tělo není ostrov*. Podobné zóny pak fungovaly v dříve otevřených výstavách *Falza? Falza!* a *Budha zblízka*. V těchto prostorách se spojuje přímý zážitek z uměleckých děl s možností vlastní tvorby či reakce na díla a podněty z výstavy.

Na konci roku byl na ochozu Malé dvorany Veletržního paláce otevřen zcela nový typ návštěvnického prostoru pod titulem *ATLAS: Ateliér tvorby a laboratoř asociativního snění*. Kurátorský tým se skládal z edukátora, kurátorky sbírky současného umění a aktivní současné umělkyně. Ke spolupráci pak byli přizváni další umělci a umělkyně, kteří s architekty vybudovali prostor s různými funkčními zónami.

POPULARIZAČNÍ A EDUKAČNÍ PUBLIKACE

Knihy jsou dalším médiem, které šíří umění mimo zdi galerie a nezávisle na prohlídce výstav. V edici „*Obrazy do kapsy*“ vyšel 4. titul, věnovaný Josefu Mánesovi a zaměřený na zprostředkování výtvarného myšlení umělce. Probíhaly přípravné práce na dalších titulech této řady, věnovaných Emilu Fillovi a Evě Kmentové. Publikace vytvořily edukátorky NGP a grafik Bohumil Vašák.

Ke sbírkové expozici 1796–1918: Umění dlouhého století vyšla publikace pro menší děti *Jakou barvu má nejdelší století*, od edukátorky Moniky Švec Sybolové.

PROGRAMY PRO DOSPĚLÉ PUBLIKUM

Standardem jsou pravidelné a stále vyhledávané komentované prohlídky, přednášky i diskuse, které nabízejí jak všeobecný přehled, tak možnost jít do hloubky, vzdělávat se v kontextu, setkat se s odborníky a specialisty a popularizovat výstupy odborného bádání o sbírkách NGP. Programy přinášejí také mezioborový kontext. I pro dospělé se pak realizovaly tvůrčí programy a dílny, zaměřené zejména na malbu, kresbu a fotografii.

V roce 2022 proběhlo 471 těchto akcí pro 9 918 osob.

Pro zájemce o dějiny umění byly připraveny kurzy dějin umění v několika programových řadách – *Seznamte se s uměním ve sbírkách NGP*, které provází stručně všemi sbírkami, dále cyklus *Zaostřeno na umění*, který umožňuje jít do hloubky – v roce 2022 zaměřený na fenomén krajinomalby a na propojení umění a filozofie (<https://www.ngprague.cz/udalost/3465/zaostreno-na-umeni-umeni-ve-filozoficke-zpovednici>), a seminář *Základy dějin umění* pro zájemce o ucelený přehled o proměnách umění napříč staletími. V létě se pak uskutečnily 2 běhy přehledového intenzivního kurzu *Letní škola dějin umění*, procházející všemi expozicemi NGP.

Veřejný program obsahoval také formáty uměleckých performancí, divadelních, tanečních či hudebních představení a projekcí, které oživily expozice a výstavy i unikátní prostory architektury budov NGP site-specific aktivitami, a to jak během roku, tak v podobě letního programu v zahradách paláců NGP. Nově byla uvedena autorská performance Miriam Kardošové a Jana Duriny *Romeo & Hellion ~ Additional Feel: MAD CITY* či performance Miřenky Čechové *Being and Becoming* v rámci muzejní noci pro účastníky mezinárodní ICOM konference.

V rámci rozvoje publika NGP tradičně participovala na festivalu Den architektury či hostila událost současné elektronické hudby a multimédií Lunchmeat festival. Nové návštěvníky do Veletržního paláce přivedl také festival Prague Open House, kdy mohli objevovat za doprovodu průvodce i běžně nepřístupné prostory této významné památky funkcionalistické architektury. V rámci spoluprací s dalšími významnými kulturními aktéry vznikla diskuse *Gender equality policies in cultural institutions: What transformations?*, která byla součástí programu k výstavě *Move: Intimita jako vzdor a francouzsko-německého projektu „FEM2:2. Das Jahr de l'egalité“*. Akci spolupořádaly Goethe-Institut ČR a Francouzský institut v Praze ve spolupráci s NGP a Feministickou (uměleckou) institucí.

Rovněž proběhl pravidelný program *Tanec v galerii: Artist at work* ve spolupráci se SE.S.TA. Tento ročník doprovázelo symposium s kouči Jean-Christopherem Paré (FR), Benjaminem Richterem (DE) a Sue Schroeder (USA).

ONLINE PROGRAMY

V redukované míře pokračoval projekt vytvořený za covidové pandemie – cyklus *NGP On air* – videoprogramy s galerijními odborníky a pozvanými hosty, moderované edukátorkami a edukátory. Jeho celkem 18 videí zhlédlo téměř 10 000 zájemců. Celkem měla videa přes 80 000 zhlédnutí, kromě *NGP on Air* to byla i doprovodná videa k výstavám, např. ZENGA. Součástí videoprodukce byla i série videí v českém znakovém jazyce.

Nejnovějším počinem na poli digitální komunikace bylo spuštění podcastu *Zvuk umění*. Během roku vyšly první dva díly desetidílné série, kterou NGP připravuje spolu s autorským týmem a společně chystají pro posluchače na všech podcastových platformách pohled do zákulisí galerie. Odhaluje nejen příběhy uměleckých děl a umělců, ale také to, jak se připravuje výstava, kdo pečuje o největší umělecké sbírky v Česku i kolik kilometrů nachodí kustodka během jednoho dne.

První díl se jmenoval *My jsme taky galerie* a přiblížil profese, které v galerii pečují o umělecká díla. Druhá epizoda evokovala aktuální výstavu *V kroužcích dýmu*. Epizody mají reportážní charakter a jsou připravovány ve spolupráci s předními českými dokumentaristy a dokumentaristkami.

První dva díly měly 1 120 poslechů.

GALERIE JAKO MÍSTO SPOLEČENSKÉ INKLUZE

Pro návštěvníky se speciálními potřebami proběhly prohlídky tlumočené do českého znakového jazyka, program pro nevidomé s hmatovou expozicí v klášteře sv. Anežky České i neformální profesní setkání s aktéry organizací pomáhajících znevýhodněným.

Byly rozšířeny aktivity směrem k potřebám neslyšících, a to formou informačních videí o jednotlivých budovách NGP. Bariéry sociální dostupnosti byly odstraněny ve dnech vstupu zdarma, v jejichž rámci se konala také řada bezplatných popularizačních a edukačních aktivit.

ODBORNÉ KONFERENCE

Edukátorky a edukátoři prezentovali činnost také na odborných fórech – *mezinárodní konferenci ICOM* se 2 postery *NGP ON/OFFLINE Public Programme Lines and Dramaturgies* a *Power of Creative Learning in Art Museum*.

Na konferenci pořádané AMG – *Aktuální trendy v muzejní prezentaci a edukaci VI.* – vystoupili s příspěvkem *Mezi kurátorem, pedagogem a edukátorem: dialogy napříč časem*. Prezentovali i na konferenci pořádané GHMP – *Pandemie jako příležitost k invenci*.

STATISTIKA PROGRAMŮ A ÚČASTNÍKŮ V ROCE 2022

Cílová skupina programu	programy	účastníci
Mateřské školy	73	1 186
Základní školy	398	7 817
Střední a vysoké školy	240	4 570
Skupiny osob se specifickými potřebami	11	157
Školní skupiny cizojazyčné	9	146

Pedagogové	18	467
ŠKOLY CELKEM	749	14 343
DOSPĚLÍ (výtvarné dílny, kurzy, komentované prohlídky, přednášky)	537	11 610
DOSPĚLÍ ONLINE	31	86
DOSPĚLÍ se speciálními potřebami	3	17
NGP DĚTEM – Děti a rodiny (výtvarné dílny, hry a ateliéry)	405	11 571
CELKEM	1 725	37 627

Metodické centrum pro muzea výtvarného umění

Rok 2022 byl posledním rokem platnosti aktualizované „Koncepce činnosti Metodického centra pro muzea výtvarného umění v Národní galerii v Praze na léta 2017 až 2022“, z níž se odvíjejí konkrétní roční plány centra. Ministerstvo kultury Metodickému centru pro muzea výtvarného umění (dále jen MC MVU) uložilo zpracování nové koncepce na roky 2023 až 2027, která byla připravena a odeslána Samostatnému oddělení muzeí na podzim roku 2022.

Přípravu akcí MC MVU plánovaných na rok 2022 koncem února zastavila zpráva o vojenském útoku Ruska na Ukrajinu. MC MVU se aktivně zapojilo do hledání pomoci ukrajinským muzeím a následné přípravy metodiky pro aktualizaci krizových dokumentů českých muzeí, která již většinou s válečným konfliktem na evropském území nepočítala. Centrum v souladu s dalším profilovým úkolem NGP a ve spolupráci s Bezpečnostním oddělením na podzim zorganizovalo mezinárodní workshop ke krizovému řízení a také zajistilo překlad mezinárodní metodiky ICCROM „First aid to cultural heritage in times of crisis“.

V rámci metodické činnosti, kterou MC MVU naplňuje veřejné služby pro vlastníky a správce sbírek výtvarného umění podle zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy, byly v roce 2022 zorganizovány dva workshopy a jeden seminář.

V červnu ve spolupráci s Oddělením fotografické dokumentace proběhl workshop „Socha a její fotografický obraz“, jehož cílem bylo zkvalitnění fotodokumentace trojrozměrných sbírkových předmětů. Počátkem října se ve spolupráci se Samostatným oddělením muzeí Ministerstva kultury uskutečnil seminář „Mezinárodní mobilita sbírek – imunita proti zabavení“, který shrnul desetileté zkušenosti s uplatňováním imunizace sbírek v ČR a aktuální problémy související s agendou povolování dočasného vývozu sbírkových předmětů z ČR do zahraničí podle sbírkového zákona.

Závěrem října uzavřel veřejné aktivity roku 2022 mezinárodní workshop „Krizové řízení v muzeích“, na jehož organizaci MC MVU participovalo s Oddělením bezpečnosti a ochrany majetku a ředitelem sekce Provoz a investice NGP. Na workshopu vystoupili předseda polského výboru Modrého štítu, vedoucí pracovníci Národního muzea dějin Ukrajiny ve druhé světové válce v Kyjevě (v online vstupech), zástupce Českého výboru ICOM a další bezpečnostní specialisté. Workshop shrnul

aktuální postupy krizové připravenosti organizace a poskytl základní vodítka a návrhy procesů pro aktualizaci muzejní krizové dokumentace. Během obsahové přípravy workshopu byl také zpracován stejnojmenný manuál pro muzejní management, který je spolu s dalšími výstupy z obou podzimních akcí ke stažení na webové stránce MC MVU (<https://www.ngprague.cz/o-nas/stranka/akce-mc-mvu>).

Ediční činnost MC MVU byla závěrem roku 2022 završena zveřejněním překladu druhého dílu krizové metodiky od kolektivu autorů pod vedením Aparny Tandon, *První pomoc pro kulturní dědictví během krize*, kterou vydalo v roce 2018 Mezinárodní centrum pro studium ochrany a restaurování kulturního dědictví (ICCROM) se sídlem v Římě. Druhý díl: Manuál, s podtitulem Příprava na krizové situace, koordinovaná reakce a zabezpečení materiálního a nemateriálního kulturního dědictví je k dispozici na webové stránce MC MVU – viz <https://www.ngprague.cz/o-nas/stranka/prvni-pomoc-pro-kulturni-dedictvi-behem-krize>.

V rámci mezinárodní konference ICOM, která proběhla 20.–27. 8. 2023 v Praze, zajistila NGP několik off-site meetingů výborů. Zaměstnanci instituce se aktivně podíleli na jejich přípravě a zajištění. Následně byl pro účastníky připraven program, například formou exkurzí do restaurátorských pracovišť jak vlastních, tak jiných příspěvkových organizací, nebo vlastní „muzejní noci“.

HOSPODAŘENÍ INSTITUCE

NGP v postavení státní příspěvkové organizace i v roce 2022 plnila svůj účel, tj. odborně shromažďovat, spravovat a zpřístupňovat sbírky muzejní povahy. Po předchozím dvouletém omezeném provozu, způsobeném pandemií, byla již plně fungující organizací. Nicméně se v tomto roce ještě nepodařilo dosáhnout návštěvnosti na úrovni před pandemií. Vliv na návštěvnost měl i válečný konflikt na Ukrajině.

Největší dopad na hospodaření instituce měl skokový nárůst cen energií a zvýšení platových tarifů o 10 %. Příspěvky na provoz a kulturní aktivity NGP obdržené na základě Finančního plánu 2022 a aktualizovaných údajů ohledně predikovaných zvýšených nákladů na nákup energií umožnily organizaci vyrovnat se s cenovým navýšením u této nákladové položky. Příspěvky byly rovněž poskytnuty na kompenzaci již zmíněného zvýšení platových tarifů o 10 %, ke kterému přikročila vláda úpravou stupnic platových tarifů od 1. září 2022.

Investiční výdaje se soustředily na akce SMVS financované prostřednictvím dotací Ministerstva kultury ČR. Další investiční výdaje směřovaly do investic spojených s péčí o umělecká díla a se zajištěním provozu výstavních a služebních prostor.

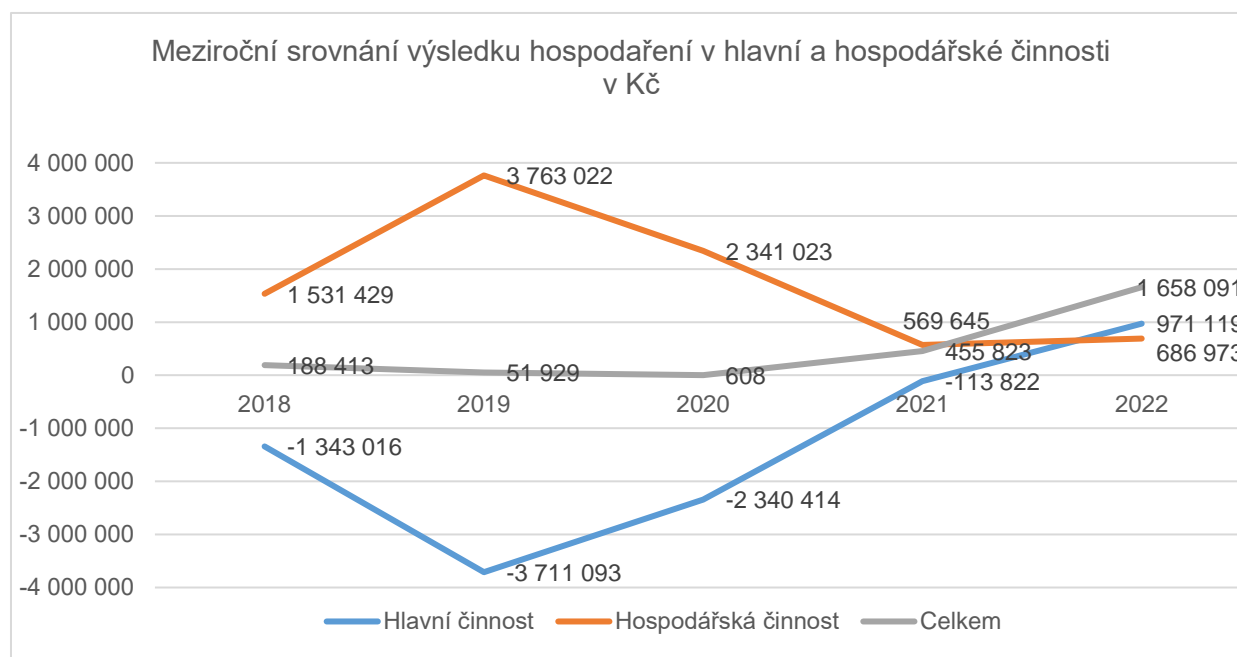
Investicí do rozšíření portfolia uměleckých děl se stala mimořádná akvizice. Z prostředků poskytnutých Ministerstvem kultury ČR z programu Integrovaného systému ochrany movitého kulturního dědictví odkoupila NGP ze soukromého majetku unikátní středověkou sochu Madony na andělském trůnu z Havraně od Mistra Bečovské madony. Další mimořádnou akvizicí z prostředků Ministerstva kultury ČR byl odkup obrazu Karla Škréty s názvem Alegorická oslava Nejsvětější Trojice a rodu Lažanských.

V roce 2022 NGP vykázala zisk z hlavní činnosti ve výši 971 119 Kč. V jiné (hospodářské) činnosti byl rovněž vykázán zisk ve výši 686 973 Kč. Celkový hospodářský výsledek NGP byl kladný ve výši 1 658 092 Kč.

Graf č. 1 – Meziroční srovnání výsledku hospodaření v hlavní činnosti v Kč

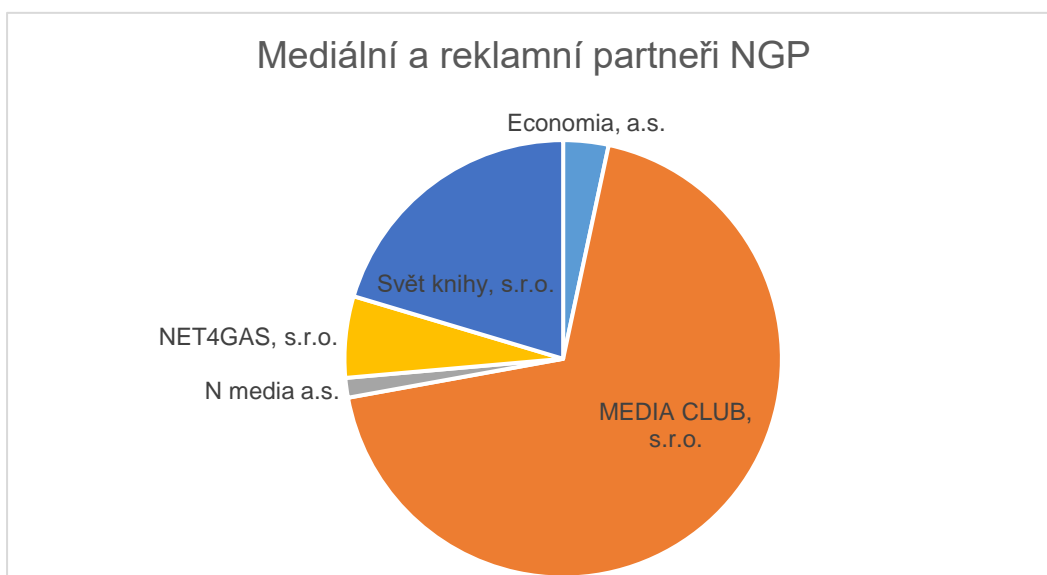
Graf č. 2 – Meziroční srovnání výsledku hospodaření v hlavní a hospodářské činnosti v Kč

Výsledek hospodaření z jiné (hospodářské) činnosti

V rámci hospodářské činnosti vytvořila NGP výsledek hospodaření z jiné činnosti v celkové výši 686 973 Kč. Výnosy z prodeje služeb byly z reklamy, především pro Media Club a Svět knihy. Instituce vykazuje v této části svého hospodaření pouze příjmy z reklamy.

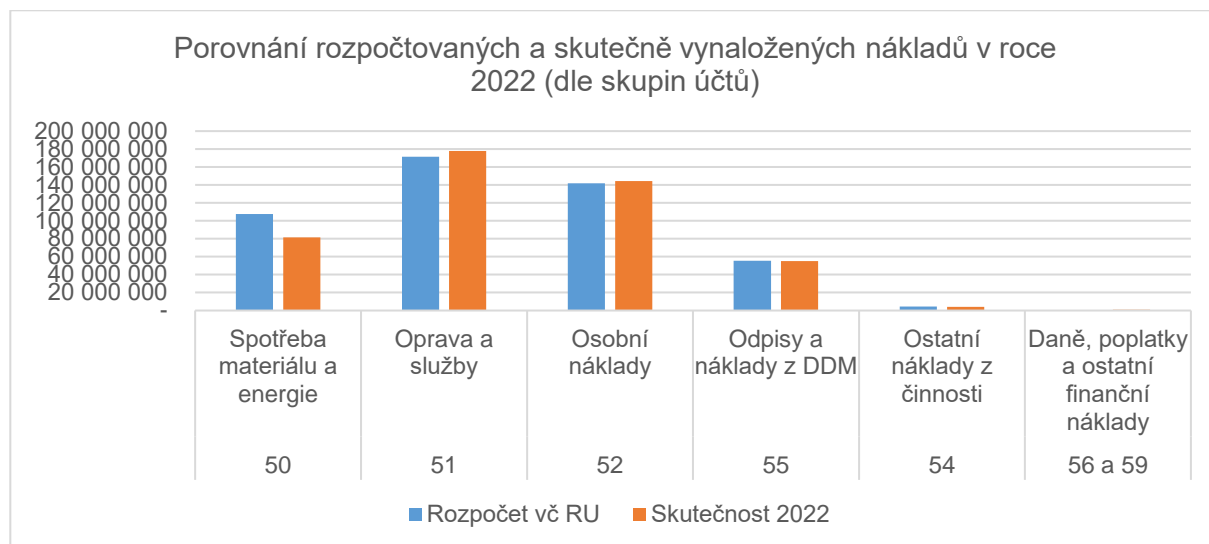
Graf č. 3 – Struktura výnosů z jiné (hospodářské) činnosti podle partnerů

Náklady

Náklady na hlavní činnosti v roce 2022 dosáhly celkem výše 463 508 651 Kč. Náklady, které se vázaly k mimorozpočtovým zdrojům financování, byly ve výši 4 134 400 Kč a byly plně pokryty výnosy z těchto zdrojů.

Graf č. 4 – Porovnání rozpočtovaných a skutečně vynaložených nákladů v roce 2022 v Kč

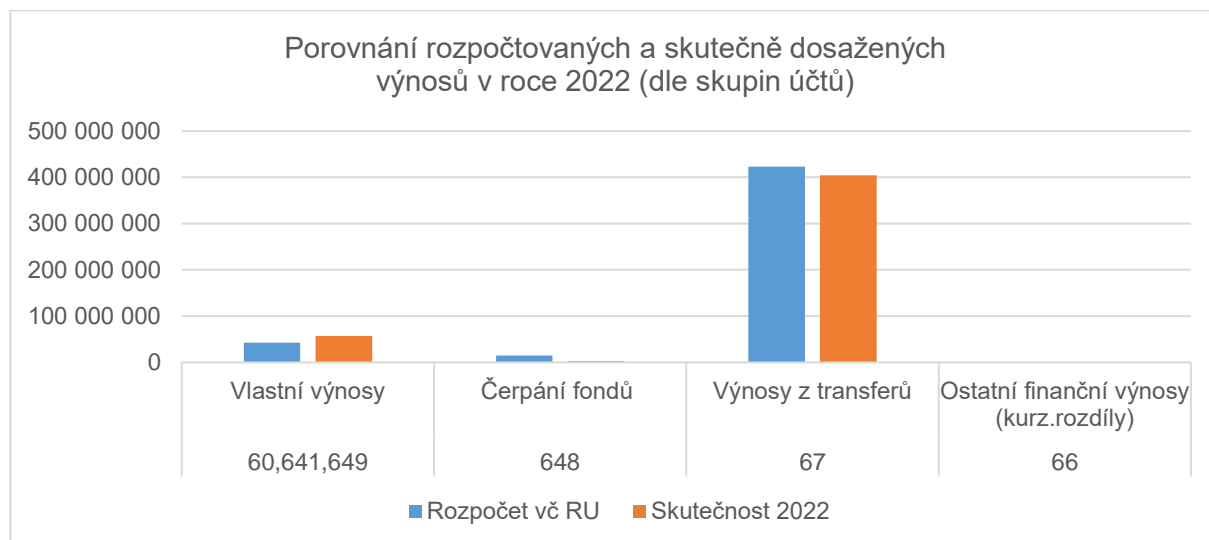

Celkový objem vyčerpaných nákladů odpovídá 96,4 % rozpočtu. Nedočerpání je způsobeno především schváleným převodem nevyčerpané částky pro kompenzaci zvýšených nákladů na nákup energií. Vyšší částka na energie byla počítána na základě její spotřeby v předchozích obdobích a vývoje aktuálních cen na trhu s energiemi. Rozdíl nedočerpané kompenzace byl převeden do roku 2023 a v tomto kalendářním roce bude použit pouze pro kompenzaci zvýšených nákladů na nákup energie. Rozdíly v čerpání jednotlivých nákladových kategorií jsou způsobeny nepřesným odhadem a nárůstem cen v nákladové kategorii, kde došlo částečně k přesunu z kategorie spotřeba materiálu do kategorie nákladů z drobného dlouhodobého majetku. U služeb se výrazně projevil růst cen v souvislosti s vývojem inflace, především v druhé polovině roku.

Výnosy

NGP v roce 2022 vykázala celkové výnosy v rámci hlavní činnosti 468 614 169 Kč. Výnosy, které byly vázány k mimorozpočtovým zdrojům financování, byly ve výši 4 134 400 Kč.

Graf č. 5 – Porovnání rozpočtovaných a skutečně dosažených výnosů 2022 v Kč

Rozdíl mezi rozpočtovanými výnosy a skutečností se projevil v důsledku nedočerpané kompenzace za zvýšené náklady na nákup energie. Nedočerpání bylo na základě rozpočtové úpravy přesunuto do roku 2023. Dalším posunem čerpání byla dotace na výstavu *Josef Mánes*, která bude realizována v roce 2023. Nastavený rozpočet pro rok 2022 odrážel skutečnost za předchozí dvouleté období, které bylo výrazně ovlivněno dopady pandemie. V ostatních finančních výnosech jsou kurzové rozdíly, které nejsou rozpočtované.

Pokles vlastních výnosů NGP z důvodu pandemie covidu-19, který nastal v r. 2020, se v r. 2021 zastavil. V r. 2022 začaly vlastní výnosy opět růst, především v položkách výnosy z prodeje vlastních výrobků, z prodeje služeb, z pronájmu a z ostatních výnosů z činnosti.

Tabulka č.1 – vlastní výnosy

Název kategorie	účet	Rozpočet vč. RU	Skutečnost 2022
Výnosy z prodeje vlastních výrobků	601	1 500 000 Kč	3 686 415 Kč
Výnosy z prodeje služeb	602	30 000 000 Kč	31 599 648 Kč
Výnosy z pronájmu	603	7 300 000 Kč	12 107 889 Kč
Výnosy z prodeje zboží	604	1 000 000 Kč	211 296 Kč
Jiné výnosy	609	40 000 Kč	75 767 Kč
Smluvní pokuty a penále	641	0 Kč	26 614 Kč
Ostatní výnosy z činnosti	649	3 000 000 Kč	9 043 170 Kč
Celkem vlastní výnosy		42 840 000 Kč	56 750 799 Kč

Mimorozpočtové zdroje financování

NGP získala do rozpočtu mimorozpočtové zdroje financování. Jednalo se zejména o dary v celkové výši 8 783 193 Kč. Nejvýznamnějším dárcem byla Komerční banka (6 500 000 Kč). Dalším mimorozpočtovým zdrojem financování byly v roce 2022 dotace a granty, totiž dotace od Ministerstva vnitra ČR na rozvoj strategického klastru pro efektivní instrumentální technologické postupy při odhalování padělků výtvarných děl moderního umění ve forenzní oblasti a dále dotace od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR na digitální výzkumnou infrastrukturu pro jazykové technologie, umění a humanitní vědy. Od Grantové agentury ČR byly v roce 2022 použity mimorozpočtové zdroje pro projekty na představení a interpretaci tvůrčí činnosti doposud upozaděvaných osobností žen-architektek a na dokončení projektů z roku 2021 (Karel Škréta a Josef Mánes). V rámci příprav na výstavu Bienále Benátky 2023 jsme obdrželi dotaci od Ministerstva kultury ČR z programu Národního plánu obnovy.

Fondy organizace

Fond odměn

Byl čerpán ve výši 1 439 492 Kč.

Rezervní fond z ostatních titulů

NGP jej vytváří z přijatých darů. V roce 2022 došlo k jeho tvorbě ve výši 8 783 193 Kč. Nejvýznamnějším dárcem byla opět Komerční banka, která poskytla finanční prostředky ve výši 6 500 000 Kč pro kulturní projekty a související aktivity. NGP tento fond čerpala ve výši 1 678 229 Kč.

Fond reprodukce majetku

Na účtu tohoto fondu byla zaúčtována tvorba ve výši odpisů 46 151 346 Kč a dále pak čerpání ve výši předepsaných odvodů Ministerstvu kultury ČR 19 193 315 Kč. Kromě povinného odvodu Ministerstvu kultury ČR byl Fond reprodukce majetku v roce 2022 čerpán v celkové výši 22 935 030 Kč. Největšími položkami byly akvizice uměleckých děl v celkové výši 2 298 071 Kč, nákup mobilních zvlhčovačů za 3 072 529 Kč, nákup skeneru rentgenových paměťových folií za 3 629 068 Kč a dodávka 4 zdrojů páry za 2 549 954 Kč.

Fond kulturních a sociálních potřeb

Fond byl čerpán v souladu s Kolektivní smlouvou. Největší část tvořil příspěvek na stravování a příspěvek na kulturní a sportovní účely. K dalším benefitům, které se z něj čerpají, patří příspěvky na penzijní připojištění, dary při pracovním jubileu či prvním odchodu zaměstnance do důchodu.

Bezúplatné převody majetku

V roce 2022 nedošlo k žádným bezúplatným převodům majetku.

Lidské zdroje

V roce 2022 činily mzdové prostředky celkem 106 324 177 Kč, z toho na platy zaměstnanců bylo vynaloženo 101 939 350 Kč, na ostatní osobní náklady 3 445 000 Kč a na náhrady platu za pracovní neschopnost a příspěvky při karanténě celkem 939 827 Kč.

Z příspěvku Ministerstva kultury ČR bylo z provozních nákladů a z nároků z nespotebovaných výdajů vyplaceno na platy 97 584 334 Kč a na ostatní osobní náklady 1 256 000 Kč. Na činnost a projekty v oblasti výzkumu a vývoje bylo vynaloženo na platy 1 948 447 Kč a na ostatní osobní náklady 987 500 Kč. V rámci kulturních aktivit Ministerstva kultury ČR byly mzdové náklady 50 000 Kč a na ostatní osobní náklady 50 000 Kč.

Z mimorozpočtových zdrojů (Grantová agentura ČR, Ministerstvo vnitra ČR, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR) bylo na činnost a projekty v oblasti výzkumu a vývoje vynaloženo na platy 967 077 Kč a na ostatní osobní náklady 1 151 500 Kč.

Průměrný přepočtený počet zaměstnanců činil 204,70, z toho v oblasti výzkumu a vývoje 6,55.

Zaměstnanci podle pohlaví a věku – stav k 31. 12. 2022

věk	muži	ženy	celkem	%
21–30 let	8	30	38	15,5
31–40 let	16	56	72	29,4
41–50 let	18	47	65	26,5
51–60 let	9	26	35	14,3
61 let a více	13	22	35	14,3
celkem	64	181	245	100,0
%	26	74		

Zaměstnanci podle vzdělání – stav k 31. 12. 2022

dosažené vzdělání	muži	ženy	celkem	%
základní	0	0	0	0,0
vyučen	0	0	0	0,0
střední odborné	8	3	11	4,5
úplné střední	3	5	8	3,3
úplné střední odborné	16	31	47	19,2
vyšší odborné	3	0	3	1,2
vysokoškolské	34	142	176	71,8
celkem	64	181	245	100,0

Celkový údaj o vzniku a skončení pracovních poměrů v roce 2022

nástupy	37
odchody	47

Trvání pracovního poměru zaměstnanců – stav k 31. 12. 2022

doba trvání	počet	%
do 5 let	129	52,7
do 10 let	55	22,4
do 15 let	13	5,3
do 20 let	14	5,7
nad 20 let	34	13,9
celkem	245	100,0

PRIORITY PRO ROK 2023

Hlavním tématem je prezentace českého umění, a to i v zahraničí. Stěžejní přitom budou výstavy *Josef Mánes: Člověk – umělec – legenda* a *Petr Brandl: Příběh bohéma*. Zásadní je otevření nové sbírkové expozice ve Veletržním paláci s názvem *1939–2021: Konec černobílé doby*. Z dalších projektů jmenujme *Akvarel mezi Prahou a Vídní*. Představeny budou mezinárodní projekty, které NGP připravila pro české předsednictví Radě EU v Bruselu – *Květinová unie* a *Milena Dopitová: Even Odd*. Česká reprezentace se zúčastní 18. bienále architektury v Benátkách s projektem *The Office for a Non-Precarious Future*. Instituce si také připomene sto let od státního nákupu sbírky francouzského umění.

Významnými mezníky roku 2023 se stanou spolupráce s pařížským Musée du Louvre, uzavření memoranda o spolupráci s Českými centry a další fáze rekonstrukce historické budovy Českého a Slovenského pavilonu v Benátkách. Cílem je, aby byl pavilon v provozu opět v roce 2026.

NGP si klade za cíl změnit v následujícím roce organizační strukturu tak, aby vznikly dvě na sobě nezávislé složky rozpočtu, a to „provoz“ a „investice“. Tato strategie by zlepšila transparentnost plánovaného projektu výstavby nového depozitáře v pražských Jinonicích a nezatížila rozpočet na provozní chod organizace. První etapa stavby Centra péče o sbírku - depozitář Jinonice proběhne v roce 2023 v podobě veřejné zakázky na výběr zhotovitele projektové dokumentace. Objekt na pozemku s rozlohou 12.268 m² by měl vzniknout mezi lety 2025 a 2026.

PODPORA INSTITUCE

Klub přátel NGP

Klub přátel zaznamenal oproti předchozímu roku výrazný nárůst v počtu zakoupených členství. Ke konci roku členská základna čítala přes 3 600 členů. Po dlouhodobější nepříznivé situaci, která způsobila uzavření výstav, se Klub přátel vrací do stavu před pandemií. Největší zájem byl o výstavy *V kroužcích dýmu: portrét moderního umělce, ZENGA – japonské zenové obrazy ze sbírky Kaeru-an* a *Buddha zblízka*. Členský program se v minulém roce nesl především v duchu komentovaných prohlídek k aktuálním výstavám, kterých se zúčastnilo 770 členů.

V prosinci došlo k navýšení cen jednotlivých členství Klubu přátel zhruba o 10 %. Zároveň byly upraveny členské benefity u kategorie Senior, která nyní může využívat snížené vstupné na veřejné komentované prohlídky a slevy do knihkupectví NGP. Nově byla také zavedena kategorie Junior, která je určena pro věkovou kategorii mezi 16 a 26 lety a vznikla v reakci na zrušení vstupného zdarma pro návštěvníky do 26 let. Mimo neomezeného vstupu na všechny výstavy a do stálých sbírek mohou členové této kategorie bezplatně navštěvovat členské akce, využívat slevu do kaváren Kolektor a Anežka a další zajímavé benefity.

Na konci roku byla nově zavedena možnost elektronického prodloužení členství. Členskou kartu lze nyní prodloužit prostřednictvím QR kódu bez nutnosti opakovaného zadávání osobních údajů a výměny členské karty. Jednalo se o poslední fázi projektu Automatizace Klubu přátel NGP, který byl spuštěn na konci roku 2020 s cílem modernizovat a zlepšit zákaznický servis.

Partneři a podporovatelé

Podpora soukromých a firemních dárců má pro NGP čím dál větší význam, neboť jen díky ní lze realizovat aktivity instituce v plné šíři. Především pak mimořádné výstavní nebo edukativní projekty, které představují umělecká díla široké veřejnosti. NGP intenzivně pracuje na akvizici nových partnerů i individuálních dárců. Současně rozšiřuje spolupráci se stávajícími partnery s cílem udržení dlouhodobé kvality a vzájemné prospěšnosti.

Pro podporovatele z řad soukromých dárců je připravena celá řada atraktivních benefitů, od privátních prohlídek výstav, setkání s umělci a kurátory až po pozvánky na vernisáže a jiné společenské akce. Korporátní podporovatelé mohou vybírat z různorodé škály možností pro vytvoření dlouhodobého a funkčního partnerství – stát se partnerem galerie, podpořit konkrétní výstavu, projekt či vybranou vzdělávací aktivitu. NGP se opírá o prestižní jméno instituce, sleduje trendy a neustále hledá nové cesty, jak s dárci a partnery komunikovat.

Generálním partnerem již tradičně byla Komerční banka, a.s. Pro její klienty a zaměstnance byly připraveny slevy na vstupném a série privátních komentovaných prohlídek a dalších speciálních programů, jako například prohlídka restaurátorských dílen.

Výstavní a edukační činnost NGP finančně podpořili společnosti NET4GAS, s.r.o., a Hodinářství Bechyně, s.r.o. LEGO Trading s.r.o. přispělo na konání workshopů a dodalo materiál do nově otevřené kreativní zóny ATLAS (Ateliér tvorby a laboratoř pro asociativní snění) ve Veletržním paláci. Francouzský institut v Praze podpořil projekt Move: Intimita jako vzdor, tvorbu podcastu a dokumentu.

Poděkování za podporu a spolupráci

Akademie věd České republiky
Akademie výtvarných umění v Praze
Arcibiskupství pražské
Archiv výtvarného umění, Praha
Art and Antiques
Art District 7
Artalk.cz
ArtMap
Big Media
Biograf 16
Bohemian Heritage Fund, nadační fond

Brainz Disruptive
Camera Team, spol. s r.o.
Codart, international network of curators of Dutch and Flemish art
CzechTourism
Česká centra
Česká pošta, s.p., Poštovní muzeum
Česká televize
Český rozhlas
ČVUT v Praze – Kloknerův ústav
Deník N
Den Architektury (Spolek KRUH)
Fakulta FJFI ČVUT
Francouzský institut v Praze
Hamburger Kunsthalle
Hausboot Production s.r.o.
Hlavní město Praha
Hodinářství Bechyně, s.r.o.
Indigoprint
Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy
Katolická teologická fakulta Univerzity Karlovy
Komerční banka, a.s.
Kriminalistický ústav Policie České republiky
Kunsthalle Praha
Kunsthistorisches Museum Wien
LEGO Trading s.r.o.
Městská část Praha 1
Městská část Praha 7
Městská galerie Vysoké Mýto
Mík Martin
Ministerstvo kultury České republiky
Monitora Media
Moravská galerie v Brně
Munchmuseet, Oslo
Musée d'Art Moderne de Paris
Musée du Louvre
Museum Rietberg Zürich
Muzeum hlavního města Prahy
Muzeum města Brna
Národní filmový archiv
Národní muzeum – Historické muzeum
Národní muzeum – Náprstkovo muzeum asijských, afrických a amerických kultur
Národní památkový ústav

NET4GAS, s.r.o.
Oblastní galerie Liberec
Památník národního písemnictví v Praze
Prague City Tourism
Radio 1
Sdružení Hapestetika
Senát Parlamentu České republiky
Slovenská národní galerie
Spyron
Státní oblastní archiv v Plzni, Pracoviště Klášter u Nepomuka
Studio Hrdinů
Technické muzeum v Brně
The Pudil Family Foundation
The Robert H. N. Ho Family Foundation
Uměleckohistorická společnost
Uměleckoprůmyslové museum v Praze
Ústav dějin umění Akademie věd České republiky
Velvyslanectví Francie v Praze
Východoslovenská galerie, Košice
Východoslovenské muzeum v Košicích
Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze
Vysoká škola chemicko-technologická v Praze
Wallraf-Richartz-Museum & Fondation Corboud
a dalším

Národní galerie v Praze
Staroměstské náměstí 12
110 15 Praha 1

+420 224 301 122
info@ngprague.cz
www.ngprague.cz
www.facebook.com/ngprague
www.facebook.com/NGPdetem
www.instagram.com/ngprague

© Národní galerie v Praze, 2023